

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

Diplomová práce

2015

Lucie Köstingerová

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Ústav primární a preprimární edukace

**Komparace systému primárního a preprimárního vzdělávání v
České republice a ve Španělsku**

Diplomová práce

Autor: Lucie Köstingerová
Studijní program: M7503/Učitelství pro základní školy (1. stupeň)
Studijní obor: 7503T047/Učitelství pro 1. stupeň základní školy
Vedoucí práce: Mgr. Martin Skutil, Ph.D.
Oponent práce: Ing. et Bc. Stanislav Michek, Ph.D.

Hradec Králové

2015

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ

Pedagogická fakulta

Akademický rok: **2014/2015**

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení: **Lucie Köstingerová**
Osobní číslo: **P101090**
Studijní program: **M7503 Učitelství pro základní školy (1. stupeň)**
Studijní obor: **Učitelství pro 1. stupeň základní školy**
Název tématu: **Komparace systému primárního a preprimárního vzdělávání
v České republice a ve Španělsku**
Zadávající katedra: **Ústav primární a preprimární edukace**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í:

Cílem diplomové práce je srovnat preprimární a primární vzdělávání v České republice a ve Španělsku. V teoretické části budou porovnány oba systémy na základě dostupných zdrojů. Pozornost bude věnována především didaktickým prostředkům, kurikulu a hodnocení. Praktická část bude vystavěna na komparaci ZŠ a MŠ v České republice a ZŠ a MŠ ve Španělsku.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Martin Skutil, Ph.D.**
Ústav primární a preprimární edukace

Oponent diplomové práce: **Ing. et Bc. Stanislav Michek, Ph.D.**

Datum zadání diplomové práce: **7. 2. 2014**

Termín odevzdání diplomové práce: **22. 6. 2015**

Doc. PhDr. Pavel Vacek, Ph.D.
děkan

PhDr. Pavel Zíkl, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala (pod vedením vedoucího diplomové práce) samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové, dne 22. 6. 2015

Poděkování

Děkuji Mgr. Martinu Skutilovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady, připomínky a adekvátní kritiky, díky kterým jsem mohla efektivněji dokončit svou práci.

Zvláštní poděkování patří paní Veronice Víznerové za aktuální informace o španělském školství, panu Josefu Pelcovi a celé mé rodině za poskytnutí zázemí a podpory.

Anotace

KÖSTINGEROVÁ, Lucie, *Komparace primárního a preprimárního vzdělávacího systému v České republice a ve Španělsku*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2015. 86 s. Diplomová práce.

Cílem diplomové práce je srovnat primární a preprimární vzdělávání v České republice a ve Španělsku. V teoretické části budou srovnány oba systémy na základě excerptce literatury a dostupných zdrojů. Pozornost bude věnována především didaktickým prostředkům, kurikulu a hodnocení. Praktická část bude vystavěna na komparaci konkrétní základní a mateřské školy v České republice a ve Španělsku. Zde bude využito získaných praktických údajů a informací o základní a mateřské škole ve Španělsku ve Vila-real, Castellón, které budou srovnány s údaji a informacemi na stejné bázi v základní a mateřské škole v České republice.

Klíčová slova: edukace, vzdělávací systém v České republice a ve Španělsku

Anotation

KÖSTINGEROVÁ, Lucie, *Comparative Study on Primary and Preprimary Education System in the Czech Republic and Spain*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2015. 86 pp. Diploma thesis.

This thesis aims at comparing pre-primary and primary education in the Czech Republic and Spain. The theoretical part will provide the comparison of the two systems, based on the available resources. Attention will be paid especially to the didactic aids, curricula and assessment methods. The practical part will be based on the comparison of a primary school and a kindergarten in the Czech Republic and a primary school and a kindergarten in Vila-real and Castellón, Spain.

Keywords: education, education system in the Czech Republic and Spain

Prohlášení

Prohlašuji, že diplomová práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 4/2009 (Řád pro nakládání se školními a některými jinými autorskými díly na UHK).

Datum: 22. 6. 2015

Podpis studenta:

Obsah

1	Úvod.....	10
2	Základní charakteristiky zemí	11
3	Vzdělávací systém České republiky.....	12
3.1	Legislativní a kurikulární dokumenty.....	14
3.2	Preprimární vzdělávání.....	17
3.3	Základní vzdělávání.....	20
3.3.1	Primární vzdělávání.....	22
3.4	Vyšší sekundární vzdělávání	25
3.5	Terciární vzdělávání	26
4	Vzdělávací systém Španělska.....	27
4.1	Legislativní a kurikulární dokumenty.....	28
4.2	Preprimární vzdělávání.....	30
4.3	Základní vzdělávání.....	31
4.3.1	Primární vzdělávání.....	33
4.4	Vyšší sekundární vzdělávání	35
4.5	Terciární vzdělávání	36
5	Mezinárodní studie.....	37
6	Metodologie	42
7	Komparace	43
7.1	Výsledky porovnávaných školních zařízení.....	65
8	Shrnutí.....	77
9	Závěr.....	78
10	Seznam použitých zdrojů	80
11	Seznam příloh.....	86

1 Úvod

Téma komparace vzdělávacích systémů v ČR a ve Španělsku pro diplomovou práci, jsem si vybrala, protože jsem měla možnost nahlédnout do španělského vzdělávacího systému. Díky osobní návštěvě uvedené základní a mateřské školy ve Vila-real a v Castellón a možnosti nahlédnutí do samotného vzdělávacího procesu.

Tato zkušenost mne natolik zaujala a obohatila, hlavně ve srovnání s naším českým vzdělávacím systémem. Rozdíly ve vzdělávání u nás a ve Španělsku nemusí být na první pohled tak viditelné, ale pokud je zde možnost, kterou jsem získala, pak je zřejmé, že rozdíly jsou v některých oblastech markantní.

V teoretické části věnuji pozornost vzdělávacímu systému v České republice a ve Španělsku, a podrobnému definování primárního a preprimárního vzdělávání v obou zemích. Zvlášť potom mezinárodními studii, srovnávacím testům PISA, PIRLS a TIMSS.

V praktické části poté charakterizuji vybrané mateřské a základní školy v ČR, které jsou typologickým ekvivalentem škol ve Španělsku, nejen organizací ale i svým obsahem a vybavením.

Cílem práce je seznámení se s rozdíly organizace výuky na úrovni preprimárního a primárního vzdělávání v ČR a ve Španělsku a možnost zhodnocení úrovně jednotlivých systémů z pohledu českého pedagoga, ke kterým dospěji metodou komparativní, analytickou, popisnou a metodou rozhovoru a pozorování. A také ukázání případných dalších možností, které se mohou vklínit do našeho vzdělávání na preprimárním a primárním stupni, jako konkrétní návrhy na případné zlepšení a zefektivnění výuky.

V závěru práce dochází ke srovnání obou vzdělávacích systémů, kde vycházím z informací, které jsem načerpala z dostupných důvěryhodných zdrojů a během pobytu ve Španělsku. Zde shrnuji celou podstatu mé práce a naplnění jejího cíle s tím, že se pokouším zamyslet, v čem jsou tyto dva vzdělávací systémy stejné, nebo v čem se liší a zhodnocuji případná pozitiva a negativa jednotlivých odlišností a prospěšnost pro pedagogickou praxi.

2 Základní charakteristiky zemí

Srovnávané země v mé diplomové práci jsou natolik kulturně rozdílné, že je třeba si tyto země stručnou charakteristikou nejprve prezentovat, aby představa při porovnávání vzdělávacích systémů v České republice a ve Španělsku byla ilustrativnější.

Česká republika

Česká republika leží ve střední Evropě. Na východě sousedí se Slovenskou republikou, na jihu s Rakouskem, na západě s Německem a na severu s Polskem. Polohou a pásmem spadá do kategorie vnitrozemských států s mírným podnebím. (Population, total, 2015).

Rozloha České republiky činí 78 866 km², náleží tedy spíše k menším státům. Počet obyvatel dosahuje k 10, 52 miliónů (r. 2013). Hlavní městem je Praha, úředním jazykem čeština a oficiální měnou v ČR zůstala nadále česká koruna (CZK). Státní hymnu „Kde domov můj“ složil skladatel František Škroup a otextoval spisovatel Josef Kajetán Tyl. (Informace o státu, 2015).

Česká republika se řadí mezi demokratické země. V roce 1999 se zapojila do mezinárodních organizací a je členem Severoatlantické aliance (NATO) a od roku 2004 Evropské unie (EU). Nový český prezident byl zvolen 8. března 2013 a stal se jím Miloš Zeman. (Členské státy Severoatlantické aliance, 2000; Zastoupení v České republice, 2014).

Španělsko

Oficiální název státu je Španělské království „Reino de España“. Španělsko se rozkládá na Pyrenejském poloostrově, na západě sousedí s Portugalskem, na severovýchodě s Andorrou, Francií a na jihu s Gibraltarem. Ke Španělskému království patří Kanárské ostrovy v Atlantském oceánu a Baleáry ve Středozezemním moři. Ke Španělsku náleží města Ceuta a Melilla na hranici s Marokem, a katalánské město Llívia. Španělsko leží v subtropickém a mírném pásmu.

Španělsko patří k významným státům jižní Evropy. Jeho rozloha totiž činí 504.782 km² a počet obyvatel dosahuje k 47,27 miliónům (r. 2012). Hlavním městem je Madrid, úředním jazykem španělština a regionálně katalánština, baskičtina, galicijština a valencijština.

Španělskou pesetu nahradilo euro, které se stalo oficiální měnou Španělska. Státní hymna se nazývá „La Marcha Real“ a dodnes není otextována. (Population, total, 2015; Španělsko, 2015).

Španělsko se politicky řadí k parlamentní konstituční monarchii. Stalo se členem mezinárodních organizací, Severoatlantické aliance i Evropské unie. Hlavou státu byl jmenován po svém otci Juanu Carlosovi I., král Felipe VI. (Španělsko v EU, 2015).

3 Vzdělávací systém České republiky

Vzdělávací systém v České republice se začal vyvíjet od roku 1774, kdy se zavedla povinná školní docházka. Mezitím prošel velkým vývojem, nejvýrazněji však po roce 1989. V ČR jsou pokryty všechny stupně vzdělávání – preprimární, primární, sekundární i terciární. (Spilková, 2005).

Právo na vzdělání upravuje Listina základních práv a svobod jako součást ústavního pořádku České republiky.

*„(1) Každý má právo na vzdělání. Školní docházka je povinná po dobu, kterou stanoví zákon.
(2) Občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, podle schopností občana a možností společnosti též na vysokých školách.
(3) Zřizovat jiné školy než státní a vyučovat na nich lze jen za podmínek stanovených zákonem; na takových školách se může vzdělání poskytovat za úplatu.
(4) Zákon stanoví, za jakých podmínek mají občané při studiu právo na pomoc státu.“*
(Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. Hlava druhá - Oddíl druhý, Hlava čtvrtá - Hospodářská, sociální a kulturní práva, Článek 33).

K 1. lednu 2005 vstoupil v platnost nový školský zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání a na základě tohoto zákona byl zaveden systém více úrovní tvorby vzdělávacích programů. Kdy úplné znění zákona č. 561/2004 bylo vyhlášeno 2. září 2008 a zohledňovalo všechny změny zákona, které nabyly účinnosti do tohoto data. Školský zákon prošel mnoha novelizacemi, kdy poslední proběhla 1. ledna 2015. (Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě, 2009/10).

Do roku 2014 byl podkladem pro školský zákon č. 56/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, Národní program rozvoje vzdělávání, nazývaný Bílá kniha, byl vydán MŠMT v roce 2001. „Česká Bílá kniha je pojata jako systémový projekt, formulující myšlenková východiska, obecné záměry a rozvojové programy, které mají být směrodatné pro vývoj vzdělávací soustavy ve střednědobém horizontu. Má se stát závazným základem, z něhož budou vycházet konkrétní realizační plány rezortu, s přesahem do širší sféry vzdělávání, jak je předpokládají zákony o školství a vládní strategické plánování sociálně ekonomického rozvoje. Zároveň je však česká Bílá kniha otevřeným dokumentem, který by měl být v pravidelných intervalech kriticky zkoumán a v souladu se změnami společenské situace revidován a obnovován.“ (Bílá kniha, 2001, str. 7).

Národní program rozvoje pro vzdělání nahradila 9. července 2014 Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020.

„Ústředním řídicím orgánem pro celou vzdělávací soustavu je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), které formuluje strategické dokumenty a návrhy příslušných zákonů. Obce zřizují mateřské školy, základní školy a školská zařízení jim sloužící. Kraje zřizují především střední školy, vyšší odborné školy a školská zařízení. Na kvalitu poskytovaných vzdělávacích programů předškolního, základního a středního vzdělávání dohlíží Česká školní inspekce.“ (Národní vzdělávací fond, 2006, str. 5).

Správu vzdělávací soustavy zastupují ředitelé škol a školských zařízení, obecní úřady, krajské úřady, Česká školní inspekce a MŠMT.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy připravuje legislativní normy, odpovídá za koncepci, rozvoj a stav vzdělávací soustavy, řídí výkon státní správy. MŠMT definuje vzdělávací strategii a politiku, stanovuje obsah vzdělávání, vydává rámcové vzdělávací programy, které jsou základem pro tvorbu školních vzdělávacích programů.

Financování škol a jednotlivých školských úseků zabezpečuje MŠMT. Školství je financováno ze státního rozpočtu a z rozpočtu územně správních celků (krajů, obcí). Největší část finančních prostředků směřuje do regionálního školství, kde se v rámci této oblasti poskytují finanční prostředky na přímé náklady na vzdělávání pro školy a školská zařízení zřizované obcemi a kraji, neinvestiční dotace soukromému a církevnímu školství. (Ekonomika školství, 2015).

3.1 Legislativní a kurikulární dokumenty

Kurikulární dokumenty jsou zakotveny v zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání a vytvářeny na dvou úrovních – státní a školní.

V systému kurikulárních dokumentů představují státní úroveň Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020, rámcové vzdělávací programy a školní úroveň prezentují školní vzdělávací programy.

Strategie vzdělávací politiky České republiky 2020 by měla být základní vodítkem pro řízení vzdělávacího systému, posílit znalosti a dovednosti, ale i občanské a společenské postoje.

RVP vymezují závazné rámce vzdělávání pro jeho jednotlivé etapy (předškolní, základní a střední vzdělávání).

Školní vzdělávací programy představují školní úroveň, podle kterých se uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách.

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020, rámcové vzdělávací programy i školní vzdělávací programy jsou veřejné dokumenty přístupné pro pedagogickou i nepedagogickou veřejnost. (Dokumenty, 2013-2015; Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020, 2015).

Zákon č. 561/2004 Sb.

Školský zákon se zabývá vzdělávání v České republice. Je to právní předpis č. 561/2004 Sb. ze dne 24. 9. 2004 s účinností od 1. 1. 2005.

Část první (§1 až §32a) definuje základní pojmy vzdělávací soustava, hodnocení škol, vyučovací jazyk, vzdělávání cizinců, práva a povinnost žáků a studentů, školní řád a výchovná opatření.

Část druhá (§33 až §35) obsahuje předškolní vzdělávání, část třetí (§36 až §56) základní vzdělávání a část čtvrtá (§57 až §85) střední vzdělávání.

Pátá část paragraf 86 až 91, rozebírá vzdělávání na konzervatoři, šestá část (§92 až §107) vyšší odborné vzdělání a část sedmá (§108 až §108a) definuje uznávání zahraničního

vzdělání. Osmá část (§109 až §112) se věnuje vzdělávání uměleckému, jazykovému a zájmovému, část devátá (§113 až §114) dalšímu vzdělávání ve školách a část desátá (§115 až §121) školským zařízením a službám.

Jedenáctá a dvanáctá část (§122 až §140) se věnuje úplatě za vzdělávání a školské právnické osobě, třináctá a čtrnáctá (§141 až §163) školskému rejstříku a financování škol. Patnáctá část (§164 až §168) definuje ředitele školy, šestnáctá (§169 až §176) ministerstva a školní inspekce, sedmnáctá (§177 až §182) působnost územních samosprávních celků a poslední osmnáctá část (§182a) se zabývá přestupky.

Školské zařízení a služby rozděluje Školský zákon na několik skupin:

- zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
- školská poradenská zařízení
- školská výchovná a ubytovací zařízení
- školská zařízení pro zájmové vzdělávání
- zařízení školního stravování
- školská účelová zařízení (Zákon č. 561/2004 Sb.).

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020

Dne 9. července 2014 byla usnesením vlády č. 538 schválena Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020. Nahradila tím dosavadní Národní program vzdělávání z roku 2001. Vizí Strategie 2020 je, že vzdělávání ve škole znamená pro člověka první, nejvýznamnější a nejtěsnější kontakt s veřejnými institucemi a státem. Proto škola musí být místem, která bude mladé lidi nejen vzdělávat, ale i formovat k sebedůvěře a důvěře v ostatní lidi, instituce a demokratickou společnost. (Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020, 2015).

Indikátory Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 se vymezují na tři základní priority:

- Snižovat nerovnosti ve vzdělávání (účast na předškolním vzdělávání, úroveň žákovské gramotnosti, osoby předčasně ukončující vzdělávání a odbornou přípravu, podíl mladých lidí nezaměstnaných a mimo vzdělávání, dosažené terciární vzdělání, účast v dalším vzdělávání)

- Podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad (podíl mladých učitelů, míra odchodů učitelů do jiných profesí, další vzdělávání učitelů, systém revize kurikulárních dokumentů)
- Odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém, hodnotit vzdělávací systém (Indikátory Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020, 2015).

RVP – rámcový vzdělávací program

Na státní úrovni máme zpracovávány rámcové vzdělávací programy (dále jen RVP) pro jednotlivé obory vzdělání, které vycházejí z národního programu vzdělávání. Tyto programové dokumenty konkretizují obecné cíle vzdělávání, specifikují klíčové kompetence důležité pro rozvoj osobnosti žáků, vymezují věcné oblasti vzdělávání a jejich obsahy, charakterizují očekávané výsledky vzdělávání a stanovují rámce a pravidla pro tvorbu školních vzdělávacích programů, včetně učebních plánů. RVP patří mezi hlavní kurikulární dokumenty.

Dosud (k 31. 12. 2012) byly vydány rámcové vzdělávací programy:

- RVP pro předškolní vzdělávání – zde najdeme konkretizované očekávané výstupy, další metodickou pomoc pro učitelky a učitele a informaci o procesu inovací RVP PV
- RVP pro základní vzdělávání – zde nalezneme aktuální platnou verzi Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (účinnou od 1. 9. 2013) včetně dalších informací týkajících se této úpravy RVP ZV, informace o Standardech pro základní vzdělávání, přehled všech změn RVP ZV od roku 2005 do současnosti a metodickou podporu pro učitele zejména základních škol a víceletých gymnázií
- RVP pro základní umělecké vzdělávání
- RVP pro gymnázia
- RVP pro střední odborné vzdělávání
- RVP pro základní školu speciální (Rámcové vzdělávací programy, 2013 – 2015).

Na základě RVP a pravidel v nich stanovených si jednotlivé školy samy vytvářejí své realizační programové dokumenty – školní vzdělávací programy (dále jen ŠVP). ŠVP¹ musí být v souladu s RVP. Je to dokument, který slouží na jednotlivých školách pro uskutečňování

¹ ŠVP - Školní vzdělávací program je pedagogický dokument, podle kterého se bude vyučovat a zajišťovat výchova a vzdělávání žáků v konkrétní škole. (Školní vzdělávací program pro školy s ročníky pouze 1. stupně - příklady, ukázky, pohledy z praxe, 2013-2015).

vzdělání žáků. ŠVP je obsahově konkretizovanější než RVP, hlavně v jednotlivých předmětech.

Kontrolu nad ŠVP, aby byl v souladu s RVP, má v kompetenci Česká školní inspekce. (Rámcové vzdělávací programy, 2013 – 2015; Národní vzdělávací fond, 2006).

Dle zdroje Národního vzdělávacího fondu, který bych ještě upřesnila a doplnila o to, že Česká školní inspekce (dále jen ČŠI) je kontrolním orgánem nad chodem jednotlivých škol, a tedy i nad tvorbou ŠVP a další povinnou dokumentací škol. Také je hlavním aktérem mezinárodního šetření v ČR.

3.2 Preprimární vzdělávání

Předškolní vzdělávání patří k nepovinné přípravě na školní docházku. O dítěti rozhodují rodiče, zda nastoupí nepovinnou školní docházku v mateřské škole. Dle Pešťálové o přijetí dítěte do mateřské školy rozhoduje ředitel školy. Zpravidla ji navštěvují děti od 3 do 6 (7) let. Z hlediska úrovně mezinárodní normy se jedná o ISCED 0.² Do vzdělávání a péče v raném dětství mimo působnost Ministerstva školství patří jesle, které mohou navštěvovat děti, mladší tří let. (Pešťálová, Zelená, Vokáč, 2010) Mateřské školy státní jsou zřízené státem, obcí, krajem, církví nebo mohou být soukromé. (Průcha, 2009).

Cílem preprimárního vzdělávání je, aby si děti formou hry, individuálních a skupinových činností osvojily základní pravidla chování a vytvářely si komunikační dovednosti. Rozvinuly se po stránce citové, rozumové i tělesné. Usnadňuje vstup k základnímu vzdělávání a poskytuje i pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. (Zákon č. 561/2004 Sb.).

Vzdělávání dětí předškolního věku vymezuje Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále jen RVP PV). Všechny mateřské školy musí tvořit školní vzdělávací programy podle dokumentu RVP PV (rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání). ŠVP PV by měl být společným vodítkem pro práci pedagogů a tvorbu třídních vzdělávacích programů (TVP) v rámci jednotlivých tříd tak, aby jeho obsah odpovídal věku, možnostem, zájmům a potřebám dětí konkrétní třídy a svou formou způsobu práce pedagoga.

² ISCED 0 – preprimary education, předškolní (preprimární) stupeň školství dle mezinárodní standardní klasifikace. (Průcha, 2009).

RVP PV obsahuje čtyři cílové kategorie – rámcové cíle, klíčové kompetence, dílčí cíle a dílčí výstupy.

Rámcové cíle RVP PV:

- rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání
- osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Klíčové kompetence RVP PV:

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- kompetence komunikativní
- kompetence sociální a personální
- kompetence činnostní a občanské

Dílčí cíle a výstupy RVP PV:

- biologické
- psychologické
- interpersonální
- sociálně-kulturní
- environmentální

Vzdělávací obsah RVP PV:

- Dítě a jeho tělo
- Dítě a jeho psychika
- Dítě a ten druhý
- Dítě a společnost
- Dítě a svět (Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, 2005).

Provoz mateřských škol je celoroční, zpravidla v červenci a srpnu bývá omezen. Poskytována je celodenní výuka a péče o děti s tím, že rodiče mohou využít polodenní docházku nebo docházku ve vybraných dnech v týdnu.

Činnost dětí v mateřské škole zahrnuje kromě dopoledních řízených činností také hry, vycházky, odpočinek a stravování. Některé mateřské školy ještě rozšiřují své činnosti o zájmové kroužky (výuku angličtiny, zumbu, pěvecký sbor, mažoretky, aerobic, fotbal a další zájmové činnosti) nebo výlety a návštěvy kulturních zařízení. V některých zařízeních jsou kroužky bezplatné. (Pešťalová, Zelená, Vokáč, 2010).

Stravování probíhá ve školní jídelně, nabízen je jeden druh jídla bez možnosti výběru. Strava je plnohodnotná a vyvážená. Oběd stojí kolem 20 Kč na den. Děti mají k dispozici dostatek tekutin po celý den, pedagogové se stravují společně s dětmi, aby jim byli přirozeným vzorem, nikdy je do jídla nenutí. V mateřské škole je stravování zajištěno po celý den (ranní svačina, oběd a odpolední svačina). Po obědě mají odpočinkovou činnost, děti chodí spát či odpočívat, nebo v některých zařízeních již existuje tzv. „nospavý režim“, kdy probíhá příprava předškolních dětí do školy. (Školní jídelna, 2009).

Kvalifikovaný učitel mateřské školy by měl splňovat středoškolské vzdělání s maturitou v oboru učitel mateřské školy, vyšší odborné vzdělání v oboru učitel mateřské školy, bakalářský stupeň vysoké školy v oboru učitel mateřské školy nebo magisterský (dvouletý) navazující stupeň vysoké školy v oboru pedagogika předškolního věku. Kvalifikace se řídí dle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. Dále se mohou učitelé mateřských škol vzdělávat v různých kurzech nebo školeních.

Dle přesného znění zákona by kvalifikovaný učitel mateřské školy měl získat odbornost podle § 6. odst. 1 zákona č. 563/2004 Sb.:

„(1) Učitel mateřské školy získává odbornou kvalifikaci

a) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů mateřské školy,

b) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu studijního oboru pedagogika, případně v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů prvního stupně základní školy, vychovatelství nebo pedagogiku volného času, a vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů mateřské školy,

c) vyšším odborným vzděláním získaným ukončením akreditovaného vzdělávacího programu vyšší odborné školy¹⁾ v oboru vzdělání zaměřeném na přípravu učitelů mateřské školy,

d) vyšším odborným vzděláním získaným ukončením akreditovaného vzdělávacího programu vyšší odborné školy v oboru vzdělání zaměřeném na přípravu vychovatelů a vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů mateřské školy,

e) středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání¹) v oboru vzdělání zaměřeném na přípravu učitelů mateřské školy,

f) středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání zaměřeném na přípravu vychovatelů a vykonáním jednotlivé zkoušky⁸), která svým obsahem a formou odpovídá zkoušce profilové části maturitní zkoušky z předmětu zaměřeného na pedagogiku předškolního věku, nebo

g) vzděláním podle odstavce 2 písm. a) nebo b).“ (Aktuální znění zákona o pedagogických pracovnících k 1. lednu 2015, 2013-2015, § 6).

3.3 Základní vzdělávání

Povinná devítiletá školní docházka (vzdělávací úrovně ISCED³ 1, 2), která je rozdělena do dvou stupňů – první stupeň základní školy (1. – 5. ročník) a druhý stupeň (6. – 9. ročník). Vzdělávání na druhém stupni mohou poskytovat i víceletá gymnázia a konzervatoře. Povinnou školní docházku děti obvykle nastupují ve věku 6 let a vycházejí v 15 letech. Na konci základní vzdělávání není žádná závěrečná zkouška či test k ověření znalostí. (Skutil, Zikl, 2011; Czech Republic, 2014/15).

Základní školy zřizuje stát, obec, církev nebo mohou být soukromé. U státních a církevních škol se jedná o bezplatné vzdělávání. (Zákon č. 561/2004 Sb.).

Základní vzdělávání pomáhá žákům utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence, poskytuje pevný základ všeobecného vzdělání a orientuje se na situace běžného života a praktického jednání.

³ISCED – mezinárodní norma pro klasifikaci vzdělávání ISCED 1997, pro 1. stupeň základní školy (primary education) odpovídá (ISCED 1) a pro 2. stupeň základní školy (ISCED 2). (Spilková, 2005)

Základní vzdělávání usiluje o umožnění žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení, podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů. Dále rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých, vést je k všestranné, účinné a otevřené komunikaci a to vše v rámci správného fyzického a duševního vývoje.

Žákům základních škol jsou poskytovány bezplatně učebnice a učební texty. Tyto učebnice žáci musí na konci roku vrátit. Kupují si pouze pracovní sešity k učebnicím a sešity na psaní.

K hodnocení na prvním stupni a druhém stupni se používá číselná škála od 1 do 5, kde pětka je známka nejhorší. To znamená, že žák nemůže pokračovat po prázdninách ve vyšším ročníku, ale bude opakovat ročník, přitom ale nedochází k prodloužení povinné školní docházky. Může však jen jednou na prvním a jednou na druhém stupni základní školy. Hodnocení je průběžné a žáci jsou v pololetí a na konci školního roku souhrnně hodnoceni tzv. vysvědčením, kde se uvádí známky za jednotlivé předměty. Minimálně se u nás využívá slovního hodnocení, které lépe vystihne žákovu činnost, ale je náročnější na zpracování.

Klasifikační systém:

- 1 = výborně
- 2 = chvalitebně
- 3 = dobře
- 4 = dostatečně
- 5 = nedostatečně (tedy opakování ročníku)

Vysvědčení je dvakrát do roka v tištěné podobě, které žáci obdrží na konci každého pololetí. Znamky se píšou číselně, chování slovy. Každý ročník se dělí na první a druhé pololetí, první pololetí začíná 1. září a druhé 1. února. V prvním pololetí vysvědčení většinou nahrazuje výpis z vysvědčení. Aby žák mohl postoupit do dalšího ročníku, nesmí obdržet na závěrečném vysvědčení žádnou pětku. Dokladem o úspěšném absolvování základní školy je vysvědčení z devátého ročníku. (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, 2007; Zákon č. 561/2004 Sb.; Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě, 2009/10).

3.3.1 Primární vzdělávání

Žáci začínají povinnou školní docházku v šesti letech, ale je možné požádat o odklad, dítě nastoupí do školy o jeden rok déle, buď z důvodu tělesné, nebo duševní nevyzrálosti. Výběr základní školy je v kompetenci rodičů, většinou žáci nastupují do své spádové školy dle bydliště. Ředitel spádové školy je povinen přednostně přijmout žáky s místem trvalého pobytu v příslušném obvodu. Žáci, kteří se vzdělávají na prvním stupni, mohou plnit povinnou školní docházku také doma podle individuálního vzdělávacího plánu. (Zákon č. 561/2004 Sb.; Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě 2009/10).

Školní docházka se zahajuje v celé ČR stejně, od 1. září 2014 a končí 30. června 2015. Hlavní školní prázdniny trvají dva měsíce, od 1. července do 31. srpna. Vyučování probíhá pět dní v týdnu, při čemž jedna vyučovací hodina čítá 45 minut. Přestávka je mezi každou vyučovací hodinou 10 minut a na svačinu je po 2. vyučovací hodině a trvá 20 minut. Odpolední vyučování na 1. stupni ZŠ není. Oběd je vždy po poslední vyučovací hodině. (Zákon č. 561/2004 Sb.; Organizace školního roku, 2015).

RVP ZV – rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání vychází z nové strategie vzdělávání, která zdůrazňuje klíčové kompetence, jejich provázanost se vzdělávacím obsahem a uplatnění získaných vědomostí a dovedností v praktickém životě. Stanovuje klíčové kompetence, vzdělávací oblasti a průřezová témata. RVP ZV nabytí platnosti od 1. 9. 2013.

Klíčové kompetence RVP ZV

- k učení
- k řešení problémů
- komunikativní
- sociální a personální
- občanské
- pracovní

Vzdělávací oblasti RVP ZV:

- Jazyk a jazyková komunikace (český jazyk a literatura, cizí jazyk, další cizí jazyk)
- Matematika a její aplikace
- Informační a komunikační technologie
- Člověk a jeho svět

- Člověk a společnost (dějepis, výchova k občanství)
- Člověk a příroda (fyzika, chemie, přírodopis, zeměpis)
- Umění a kultura (hudební výchova, výtvarná výchova)
- Člověk a zdraví (výchova ke zdraví, tělesná výchova)
- Člověk a svět práce
- Doplnující vzdělávací obory (dramatická výchova, etická výchova, filmová/audiovizuální výchova, taneční a pohybová výchova)

Průřezová témata RVP ZV

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Enviromentální výchova
- Mediální výchova (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, 2007).

Primární vzdělávání probíhá většinou pod vedením jednoho učitele, který je kompetentní vést výuku ve všech oblastech. Výjimečně výuka cizích jazyků, hudební nebo tělesná výchova je odučena jiným plně kvalifikovaným učitelem. (Národní vzdělávací fond, 2006).

Zájmové kroužky na prvním stupni probíhají v rámci školy nebo školní družiny. Platí se půlročně společně se školní družinou, v některých školách zvlášť. Cena se průměrně pohybuje kolem 300 Kč. Nabídka zájmových kroužků je vcelku široká, většinou se jedná o kroužky počítačové, pohybové, výtvarné, jazykové, hudební, atd., které si žák může vybrat.

Stravování žáků se uskutečňuje ve školní jídelně, kde si většinou mohou vybrat ze dvou jídel. Cena obědů na prvním stupni se pohybuje kolem 20 Kč. V jídelně je vždy pedagogický dozor. (ZŠ Jičín Poděbradova, 2013).

Kvalifikace učitelů 1. stupně základní školy se řídí dle § 7 odst. 1 zákona č. 563/2004 Sb., plně kvalifikovaný učitel 1. stupně základní školy, musí mít ukončené vysokoškolské vzdělání v oboru učitelství 1. stupně ZŠ, kdy získává titul Mgr.

Další vzdělávání učitelů je zajištěno formou kurzů a školení. Pedagogové učí týdně okolo 25 hod a přípravám na výuku věnují kolem 5 hod. (Aktuální znění zákona o pedagogických pracovnících k 1. lednu 2015, 2013-2015).

Dle přesného znění § 7 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů:

„(1) Učitel prvního stupně základní školy získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem

a) v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů prvního stupně základní školy,

b) v akreditovaném magisterském studijním programu studijního oboru pedagogika, případně v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů mateřské školy, vychovatelství nebo pedagogiku volného času, a vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů prvního stupně základní školy,

c) v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů druhého stupně základní školy nebo na přípravu učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů druhého stupně základní školy a všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy a

1. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů prvního stupně základní školy, nebo

2. doplňujícím studiem k rozšíření odborné kvalifikace podle § 22 odst. 2 (dále jen „doplňující studium k rozšíření odborné kvalifikace“),

d) v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy a vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů prvního stupně základní školy,

e) v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů základní umělecké školy studijního oboru, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu,

f) podle § 12 jen pro výuku cizího jazyka, nebo

g) podle odstavce 2 písm. a) nebo b).“ (Aktuální znění zákona o pedagogických pracovnících k 1. lednu 2015, 2013-2015, § 7).

3.4 Vyšší sekundární vzdělávání

Po splnění devítileté docházky může následovat studium na střední škole. Jedná se o nepovinné vzdělání. Střední školy jsou buď státní, nebo soukromé.

Cílem středního vzdělávání je rozvoj vědomostí, schopností žáků se zaměřením na jejich osobnost. Střední vzdělávání vede žáky k samostatnosti a celoživotnímu učení. Dalším cílem je příprava na budoucí povolání nebo pokračování v dalším studiu. Obsah vzdělávání stanoví rámcové vzdělávací programy.

Žáci, kteří ukončili základní vzdělávání, si mohou podat dvě přihlášky na střední školu, kdy po úspěšném přijímacím řízení jsou přijati k řádnému studiu od 1. září. Během studia lze přestoupit na jinou střední školu.

Organizace školního roku je obdobná jako v základních školách. Školní rok se zahajuje 1. září a končí 30. června, je rozdělen do dvou pololetí, kdy na konci každého jsou žáci hodnoceni. Na rozdíl od základní školy je k ukončení střední školy potřeba úspěšně složit závěrečnou nebo maturitní zkoušku. Účelem závěrečné a maturitní zkoušky je ověřit vědomosti, dovednosti a získané znalosti pro další studium či povolání. Závěrečná zkouška v oborech vzdělání s výučním listem se skládá z písemné, ústní a praktické zkoušky. Maturitní zkouška se skládá z písemné a ústní části (státní a školní část).

Nejnižší možné střední vzdělání je, kdy student po 1 - 2 letech studia získá vysvědčení o závěrečné zkoušce. Další střední vzdělání je zakončené výučním listem o odborné způsobilosti po 2 - 3 letech studia. Po dokončení těchto učebních oborů, mají studenti možnost ještě dále studovat dvouleté nástavbové studium ukončené maturitou. Pokud ve studiu nepokračují, začínají již v daném oboru pracovat. Nejvyšší střední vzdělání je čtyřletý obor s maturitou, kdy absolvent získá vysvědčení o maturitní zkoušce.

Střední vzdělávání je zaměřeno všeobecně nebo odborně. Všeobecné vzdělávání mohou žáci získat v gymnáziích a odborné ve středních průmyslových školách, obchodních akademiích, středních zdravotnických školách, středních pedagogických školách, středních zemědělských školách, hotelových školách, středních uměleckých nebo ve středních odborných učilištích.

Specifickým středoškolským vzděláváním jsou konzervatoře, jejichž účelem je poskytovat všeobecné vzdělání pro budoucí umělecké povolání se zaměřením na tanec, zpěv, hudbu nebo dramatické umění. Vzdělávání v konzervatořích je podobné jako v ostatních středních

školách. Žáci na závěr studia skládají absolutorium. (Czech Republic, 2014/15; Peštálová, Zelená, Vokáč, 2010; Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě, 2009/10; Střední vzdělávání, 2013-2015).

3.5 Terciární vzdělávání

Navazuje na úplné střední vzdělání s maturitou. Do terciárního vzdělávání patří vyšší odborné a vysokoškolské vzdělání.

Vyšší odborné vzdělání trvá 3 roky a je ukončeno absolutoriem, specifickou zkouškou z vybraných oborů, praktické zkoušky a obhajoby absolventské písemné práce. Studenti získávají titul diplomovaný specialista – DiS., který se uvádí za jménem.

Vysokoškolské studium probíhá ve třech typech programů – bakalářský, magisterský a doktorský. Vysoké školy mohou být veřejné, soukromé nebo státní. Studium probíhá formou prezenčního (denního) studia či kombinovaného studia (dálkového).

Bakalářské – jedná se o tříletý studijní obor, studenti mohou studium po 3 letech ukončit státní závěrečnou zkouškou s obhajobou bakalářské práce, anebo pokračovat v navazujícím magisterském oboru. Po ukončení získávají titul bakalář/ka, zkráceně Bc.

Magisterské – jsou většinou pětileté studijní obory, anebo dvouleté, navazující na bakalářské studium. Studenti po složení státních zkoušek a obhajobě diplomové práce, získávají titul magistr/a, zkráceně Mgr. U technických a ekonomických oborů získávají titul inženýr/ka (Ing.).

Doktorské – po dokončení vysokoškolského studia, v rámci prohloubení své specializace, mohou studenti pokračovat v doktorských programech, absolvování je většinou podmíněno výukou či publikační činností. Studenti získávají titul doktora (Ph.D.).

Vysoké školy ještě nabízejí studium formou celoživotního vzdělávání – rekvalifikace, rozšíření kvalifikace, tzv. Univerzity třetího věku určené pro seniory a další kurzy. (Czech Republic, 2014/15; Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě, 2009/10; Vysoké školství, 2013-2015).

4 Vzdělávací systém Španělska

Španělský vzdělávací systém byl do roku 1990 identicky srovnatelný s naším vzdělávacím systémem. Dříve platilo osmileté základní vzdělávání, které školská reforma rozšířila na věkovou kategorii 6 – 16 let.

Vzdělávací systém ve Španělsku spravuje Ministerstvo školství, kultury a sportu (Ministerio de Educación, Cultura y Deporte). MECD uzákoňuje základní normu, která musí být respektována v každé autonomní oblasti. V základní normě se projevuje struktura vzdělávacího systému, minimální osnovy a role školní inspekce. Jednotlivé autonomní oblasti mají vlastní vzdělávací kompetence v rámci základní normy.

Ve Španělsku existují státní školy, tudíž bezplatné (povinné základní vzdělávání a střední školy) a soukromé školy, církevní a dvoujazyčné školy. Tyto školy mají vysokou prestiž.

Do španělského vzdělávacího systému se zahrnují vzdělávací úřady, odborníci vzdělávání, veřejné a soukromé subjekty, které financují či poskytují služby pro uplatnění práva na vzdělávání. Vzdělávací systém ve Španělsku upravoval v omezeném rozsahu školský zákon z roku 2006. Celý školský systém je tedy v rané fázi procesu reformy, která má za cíl zlepšit kvalitu vzdělávání.

V roce 2013 došlo ke schválení komplexního zákona o zlepšování kvality vzdělávání (LOMCE), kterým se mění ústavní zákon omezeného školství (LOE) s platností od roku 2006. Reforma zasáhne do celkového rámce stability, protože byly zjištěny nedostatky a hlavně nové potřeby ve vzdělávacím systému. Reforma o obecném rámci stability je prezentována jako pokračující proces, v kterém dojde k odstranění zjištěných nedostatků, a tím vzniknou nové potřeby v rámci vzdělávacího systému.

Tato reforma apeluje na kombinování kvality a spravedlnosti v oblasti odborné přípravy, domnívá se, že nestačí jen uspokojení práva na vzdělání, ale hlavně kvalita vzdělávání, ta je totiž základním prvkem tohoto práva.

Je třeba i zdůraznit vysokou míru decentralizace, která distribuuje pravomoci mezi všemi orgány školské správy a tou je obecná státní správa (MECD) a orgány autonomních společenství (oddělení pro vzdělávání). Školy mají organizační a manažerskou autonomii svých zdrojů, která je doprovázena účastí vzdělávací komunity v organizaci škol, řízení a hodnocení.

Zákon 2013 bojuje o zlepšení kvality vzdělávání, provádí změny ve správě a řízení vzdělávacího systému ve Španělsku, ve studijním plánu, rozdělení kompetencí, v účasti na chodu a řízení veřejných a soukromých škol, i v hodnocení vzdělávacího systému. (ČÁKIOVÁ, 2014; Sistema educativo, 2015; Spain, 2015).

Financování škol ve Španělsku zajišťuje Ministerstvo školství, kultury a sportu nebo školská správa v autonomních komunitách na úrovni veřejné. Veřejné výdaje slouží nejen k financování vzdělávání, ale také k přidělování grantů a na dotace pro soukromé zařízení. Školy veřejné zakládá obec, soukromé školy mohou zakládat fyzické i právnické osoby. Existuje Centros concertados, ty jsou financovány z veřejných fondů a poskytují povinné vzdělávání, naopak Centros nonconcertados nejsou financovány z veřejných zdrojů, jejich zdrojem příjmu je školné, patří k nepovinnému vzdělávání. Povinné vzdělávání je ve Španělsku bezplatné, vztahuje se to i na školy soukromé. (Financiación de la Educación, 2015).

4.1 Legislativní a kurikulární dokumenty

Základy legislativy vzdělávání ve Španělsku jsou zakotveny v Ústavě. Právo na vzdělání má každý. Legislativní a kurikulární dokumenty ve Španělsku zahrnují Ústavní zákon 8/2013, Královské dekrety a LOE (Ley Orgánica de Educación), jež udávají základní rámec pro organizaci vzdělávacího systému. Ústava rozděluje pravomoci mezi státní správu a správu jednotlivých autonomních oblastí, kterým nechává značnou svobodu, proto se v jednotlivých regionech vzdělávací systémy mohou lišit. Školní docházka je povinná a zdarma do 16 let, zahrnuje primární vzdělávání a první část sekundárního vzdělávání, druhá část sekundárního vzdělávání je nepovinná. (Principios y fines del sistema educativo, 2015).

Legislativní dokumenty preprimárního vzdělávání

- Královský dekret 1630/2006, ze dne 29. prosince, který obsahuje základní kurikulum druhého cyklu primárního vzdělávání (Educación Infantil, 2015).

Legislativní dokumenty základního vzdělávání

- LOE (3. 5. 2006) – zákon o řízení školství, v kterém je usazeno základní vzdělávání. Tento výnos stanovuje základy učebních plánů a tvoří jejich jádro. Obsahuje osnovy primárního vzdělávání, cíle, dovednosti, vyučovací metody a hodnotící kritéria této vzdělávací etapy.
- Královský dekret, Royal vyhláška 126/2014, ze dne 28. února, kde je stanoveno základní kurikulum primárního vzdělávání
- Královský dekret 1190/2012 z 3. srpna, kdy se mění královský výnos 1513/2006, ze 7. prosince, který stanovuje základní kurikulum primární pedagogiky a královského výnosu 1631/2006, ze dne 29. prosince, který stanovuje kurikulum pro povinné sekundární vzdělávání
- Ústavní zákon 8/2013, ze dne 9. prosince, s cílem zlepšit kvalitu vzdělávání (Educación Primaria, 2015).

Legislativní dokumenty sekundárního vzdělávání

- LOE (3. 5. 2006) – zákon o řízení školství, v kterém je usazeno povinné sekundární vzdělávání
- Královský dekret 1631/2006 ze dne 29. prosince, kterým se stanoví základní kurikulum povinného sekundárního vzdělávání
- Královský dekret 1631/2006, ze dne 29. prosince, kterým se stanoví osnov pro povinné sekundární vzdělávání
- Královský dekret 242/2009, ze dne 27. února, kterým by měla být poskytnuto vzdělávání v umělecké oblasti, v oblasti tělesné výchovy, povinné sekundární vzdělávání a Bachillerato (maturita)
- Objednávka ECI / 1845/2007, ze dne 19. června, která obsahuje podklady pro hodnocení základního vzdělání regulované ústavním zákonem 2/2006 ze dne 3. května
- Objednávka EDU / 2395/2009, z 9. září na podporu neúplného průběhu vzdělávacího systému definovaného ústavním zákonem 1/1990 ze dne 3. října, kde je obsažena celková organizace vzdělávacího systému do jiného - Ústavní zákon 2/2006 ze dne 3. května

- Královský dekret 1190/2012, 3. srpna je změnou královského výnosu 1513/2006, ze 7. prosince a Královský dekret 1631/2006, ze dne 29. prosince o povinném středoškolském vzdělání
- Ústavní zákon 8/2013, ze dne 9. prosince s cílem zlepšit kvalitu vzdělávání (Educación Secundaria Obligatoria, 2015).

Legislativní dokumenty terciárního vzdělávání

- Ústavní zákon 6/2001 ze dne 21. prosince vysokých škol (BOE 12/24/2001)
- Ústavní zákon 4/2007 ze dne 12. dubna, kterým se mění zákon Organic 6/2001 ze dne 21. prosince vysokých škol - BOE 13/04/2007 ⁴ (Educación superior universitaria, 2015).

4.2 Preprimární vzdělávání

Předškolní vzdělávání (Educación Infantil) je určeno dětem od narození do 6 let, je nepovinné, probíhá ve dvou cyklech. Z hlediska úrovně mezinárodní normy se jedná o ISCED 0. První cyklus je pro děti od narození do 3 let, vzdělávají se podle tzv. Programa Educa 3 a je zpoplatněný. Druhý cyklus je pro děti od 3 do 5 let. I když to není povinný vzdělávací stupeň, tak druhý cyklus je ve veřejném sektoru bezplatný. Rodiče využívají také služeb jeslí (La Guardería), které jsou převážně soukromé.

V druhém cyklu (Colegios) se děti učí písmenka, základy psaní a čtení dle učebnic. Seznamují se s pravidly, které musí dodržovat. Vizí španělského školství je, že raná školní docházka vede k zlepšení pozdějších výkonů ve škole a k vyšším úspěchům.

Cílem obou cyklů je rozvoj dítěte v oblasti citové, pohybové a duševní. Preprimární vzdělávání má za úkol rozvíjet u dětí t tyto oblasti:

- Znat své vlastní tělo (uvědomění vlastní identity, těla, rozvoj samostatnosti, schopnost spolupráce a umění řešit problémy každodenního života)

⁴ BOE – úřední věstník (Boletín Oficial del Estado) je vydáván úřadem, který je vládní orgán zřizovaný ministerstvem, odpovědný za organizaci a chod státní správy (Ministerio de la Presidencia). Je pověřen vydáváním, tiskem, distribucí a prodejem úředního věstníku. Je oprávněn ke zveřejňování a šíření zákonů a dalších právních předpisů a aktů, které jsou povinně zveřejňovány. (Educación superior universitaria, 2015).

- Znalost prostředí (vztah k přírodě, život ve společnosti a kultuře, v rodině)
- Rozvoj samostatnosti (zvládnutí každodenní činností)
- Emocionální rozvoj
- Osvojit si základní pravidla soužití a sociálních vztahů (zvládání konfliktů)
- Rozvíjet komunikativní dovednosti v různých jazycích (verbální a neverbální projev)
- Rozvíjet logické myšlení, matematické představy, jazyk, čtení, psaní, pohyb a kreativní dovednosti

Děti jsou pravidelně hodnoceny slovně v informačních sešitech, kde pedagogové zaznamenávají jejich úroveň získaných dovedností.

Dopolední činnosti jsou řízené, věnují se vzdělávání ve všech oblastech. V odpoledních činnostech si děti hrají, studují, pracují na předškolních úkolech, kreslí, každý pracuje na jiné činnosti.

Zájmové kroužky začínají od 17 hod, stojí kolem 10 – 15 € měsíčně. Nabízí výuku angličtiny, tancování, bruslení, výtvarný kroužek atd. Zájmové kroužky nevedou učitelé, jak je tomu v České republice, ale animátoři objednaní z různých firem.

Obědy se uskutečňují ve školní jídelně, jeden oběd stojí 5, 65 €. Oběd se skládá ze tří částí, první chod je salát, druhý chod hlavní jídlo a třetí chod jogurt nebo ovoce. Rodiče mají možnost si brát děti na oběd domů a potom je zase přivést zpátky do školy. Po obědě chodí všechny děti spát. Svačiny si nosí z domu, nejsou součástí stravování. (Educación Infantil, 2015; Objetivos de la Educación Infantil, 2015).

Kvalifikace učitelů stanoví Objednávka ECI / 3854/2007 ze dne 27. prosince (BOE 29-12), která obsahuje požadavky na ověření úředních univerzitních titulů, které jsou způsobilé pro výkon povolání učitele v mateřské škole. Další vzdělávání učitelů probíhá formou kurzů, konferencí, kongresů nebo školeních. (Formación inicial del profesorado, 2015).

4.3 Základní vzdělávání

Povinná školní docházka se dělí na první stupeň (Educación Primaria) pro děti od 6 let do 12 let a na druhý stupeň (Educación Secundaria Obligatoria – ESO). Druhý stupeň trvá čtyři roky, po úspěšném zakončení žáci získávají certifikát (GESO). Přestože by tato docházka

měla být povinná, velká část studentů ESO nedokončí. (Primary Education, 2015; Secondary and Post-Secondary Non-Tertiary Education, 2015).

Cílem základního vzdělání je zprostředkování vzdělání pro všechny a tím položit základy kulturních prvků a kultivovat ústní vyjadřování a rozšířit slovní zásobu. Dále vést žáky k samostatnému myšlení a chování, naučit je číst, psát a numericky počítat. Studium na základní škole probíhá ve třech cyklech a každý cyklus obsahuje dva ročníky.

Základní vzdělávání rozvíjí tyto dovednosti:

- Znalost španělského a úředního jazyka v příslušné autonomní oblasti a jeho využití
- Znalost cizího jazyka, umět porozumět a sdělovat v cizím jazyce
- Umět reagovat v každodenních situacích života
- Znat jednoduchou aritmetiku a elementární logiku postupů
- Osvojit si dovednosti potřebné pro život v rodině, domácnosti a v sociálních skupinách
- Umět ocenit základní hodnoty, jimiž se řídí lidský život a soužití a podle toho jednat
- Používat různé způsoby reprezentace a uměleckého vyjádření
- Umět se pohybovat v sociální a kulturním prostředí
- Hygiena, zdraví vlastního těla
- Ochrana přírody a životního prostředí
- Umět využít tělesnou výchovu a sport k podpoře osobního rozvoje

Učební pomůcky jako jsou učebnice, pracovní sešity, hradí žákům sami rodiče, škola na tyto pomůcky nepřispívá. Pro sociálně slabší rodiny existuje možnost finanční podpory ve formě stipendií či příspěvků na školní pomůcky, ubytování, stravování a dopravu. (Educación Primaria, 2015; Educación Secundaria Obligatoria, 2015).

Hodnocení ve Španělsku využívá číselnou řadu od 0 do 10 s desetinnými hodnotami, někdy se používá i hodnocení slovního, při čemž desítka je známkou nejlepší. Základní školy používají tento desetibodový klasifikační systém:

- 9.0 – 10 = „sobresaliente“ (vynikající)
- 7 – 8.9 = „notable“ (velmi dobrý)
- 6 – 6.9 = „bien“ (dobrý)
- 5 – 5.9 = „suficiente“ (dostatečná)

- 3 – 4.9 = „insuficiente“ (nedostatečný)
- 0 – 2.9 je = „muy deficiente“ (velmi nedostatečný)

Vysvědčení žáci dostávají každé tři měsíce v tištěné podobě, hodnocení je vyjádřeno slovy, číslicí jen u zkoušení ústního a písemného. Chování (observaciones) se hodnotí slovně (např. chová se pěkně, krásně píše, snaží se), neznámkuje se. (Criterios de Calificación de Primaria, 2015).

4.3.1 Primární vzdělávání

Zahájení školní docházky ve Španělsku je určeno dle krajů. V oblasti Castellón začínají školní docházku 3. září 2014 a končí 19. června 2015. Hlavní školní prázdniny trvají od 20. července do 2. září 2015. Vyučování probíhá od pondělí do pátku (5 dní), při čemž jedna vyučovací hodina činí též 45 minut, ale bez přestávek mezi jednotlivými předměty. Přestávku na svačinu mají půlhodiny od 10:30 – 11:00 hod. Přestávka na oběd je od 12:30 do 15:30. Odpolední výuka začíná od 15:30 do 17:00 hod.

Primární vzdělávání (Educación Primaria) je povinné a bezplatné vzdělávání. Jedná se o tři cykly po dvou letech, tedy šest akademických kurzů (školních let) pro děti od 6 do 12 let. Děti nastupují do prvního ročníku v témže roce, kdy dovrší šesti let věku. Z hlediska úrovně mezinárodní normy je primární vzdělávání označováno ISCED 1.

- Cyklus první: 6 až 8 let
- Cyklus druhý: 8 až 10 let
- Cyklus třetí: 10 až 12 let

Cílem primárního vzdělávání ve Španělsku je poskytnout všem dětem společné vzdělání, aby rozvinuly mluvený projev, získaly dostačující znalosti v základech kultury, naučily se číst, psát, počítat a více prohloubily samostatnost.

První stupeň základní školy přispívá k rozvoji těchto schopností:

- Správně používat španělský jazyk a úřední jazyk autonomní oblasti, ve které žije:
- porozumět psané a mluvené formě španělštiny a úředního jazyka
- brát na vědomí kontexty v komunikaci
- umět vytvořit jednoduché věty v cizím jazyce

- Aplikovat logické myšlení na běžné situace v životě:
- rozvinout logické uvažování, estetické cítění a tvořivost
- vyřešit jednoduché problémy, použít vhodné postupy a respektovat podmínky pro jednotlivé postupy
- spolupracovat s ostatními pro rozvinutí tvořivosti

- Získávat schopnosti, které podporují rozvoj osobnosti dítěte jak v kruhu rodinném, tak i v okruhu neznámých lidí:
- vytvořit plnohodnotné vztahy ve společnosti
- plánovat a provádění aktivity ve skupině a umět akceptovat demokraticky odhlasovaná pravidla, respektovat odlišný názor, umět spojit své vlastní cíle a zájmy se zájmy většiny
- upevňovat vztahy s lidmi ve svém okolí, odmítat jakékoliv projevy diskriminace

- Ocenit základní hodnoty, které ovlivňují lidské soužití a jednat v souladu s nimi

- Znalosti o sociálním a kulturním prostředí a orientace v něm

- Znat hodnotu svého zdraví tak, jako hodnotu zachování přírody životního prostředí:
- aktivně přispívat k obraně, zachování a zlepšení životního prostředí
- znát své kulturní dědictví a podílet se na jeho zachování
- osvojit základní hygienické návyky a udržovat správnou životosprávu

Primární vzdělávání probíhá pod vedením učitelů, kteří jsou kompetentní ve všech oblastech s tím, že výuka hudby, tělesné výchovy a cizích jazyků bude probíhat pod vedením učitelů s příslušnou odborností nebo kvalifikací.

Zájmové kroužky jsou na prvním stupni základního vzdělávání zdarma a probíhají v tříměsíčních cyklech. První tři měsíce fotbal, následuje házená a v poslední fázi se věnují košíkové.

Žáci se stravují ve školní jídelně, kde ve většině škol jsou ještě pro studenty kavárny. Oběd stojí 5,65 €. Skládá se ze tří chodů. Jídla jsou připravována dle norem a směřována ke zdravé výživě. (Educación primaria, 2015; Primary Education, 2015).

Kvalifikaci učitelů stanoví Objednávka ECI / 3857/2007 ze dne 27. prosince (BOE 29-12), která upravuje požadavky na ověření úředních univerzitních titulů, které jsou způsobilé pro výkon povolání učitele na prvním stupni. Dále se mohou učitelé vzdělávat na školeních nebo v různých kurzech. Týdně odučí okolo 25 hod a 5 hod týdně věnují přípravám na výuku. (Formación inicial del profesorado, 2015).

4.4 Vyšší sekundární vzdělávání

Střední vzdělávání je pro všechny studenty od 12 do 16 let povinné, nejdříve lze po střední škole nastoupit do zaměstnání ve věku 16 let, nebo lze pokračovat dvouletým maturitním studiem, či studiem na škole s technickým zaměřením. Toto dvouleté studium už patří k nepovinnému.

Cílem středního vzdělávání je získat základní prvky humanistické, umělecké, vědecké a technologické a dále připravit studenty k:

- zodpovědnosti a využívání práv
- rozvíjení a upevňování pracovních návyků
- přípravě na další studium nebo zaměstnání

Střední škola má za cíl, aby studenti získali všeobecné vzdělání, základy pro další studium a orientační pro poznání a ujasnění svých zájmů. Studium je rozděleno do dvou cyklů a každý cyklus do dvou ročníků. Do třetího ročníku jsou předměty povinné, od čtvrtého si mohou vedle povinných volit ještě předměty další. V jednom roce mají 13 předmětů. Hodnotí se známkami, které se provádí třikrát za rok. Nehodnotí se jen výsledky v předmětech, ale i schopnosti žáka.

Studenti mohou studovat 4 základní obory:

- přírodní vědy a zdravotní vědy
- humanitní a sociální vědy
- technika
- umění

Dále během studia se potkávají se třemi druhy předmětů:

- Společné předměty pro všechny
- Odborné předměty podle zvoleného oboru (jsou se speciálním zaměřením pro další studium, student těchto předmětů musí absolvovat šest v každém roce, nelze je kombinovat s jinými odbornými předměty z různých)
- Volitelné předměty (studenti si je volí bez ohledu na obor)

Po úspěšném ukončení získává každý student titul „Absolvent střední školy“ (maturant), který je bezpodmínečně nutný k přijetí na vysokou školu. Střední vzdělávání lze studovat denní formou či dálkovou. Po ukončení této formy středního vzdělávání, navazuje ještě dvouleté studium technického zaměření. Toto studium je nepovinné a jeho cílem je připravit studenty na budoucí povolání. (Educación Secundaria Obligatoria, 2015; Secondary and Post-Secondary Non-Tertiary Education, 2015).

4.5 Terciární vzdělávání

Po maturitním studiu mohou studenti pokračovat studiem na univerzitě, na umělecké škole nebo technické škole, pod podmínkou, že složí úspěšně přijímací zkoušky. Vysokoškolské studium ve Španělsku nabízí univerzity státní a soukromé katolické s širokou nabídkou univerzit studijních oborů (exaktní vědy, sociální vědy, právo, lékařství, technické vědy atd.).

Studium na univerzitě je rozděleno do tří cyklů, které na sebe navazují. Po absolvování každého z cyklů student získá titul a může studium ukončit.

Jedno-cyklová studia se orientují na praktické aplikace poznatků, nenavazuje na ně žádný vyšší stupeň. Studenti jsou v tomto cyklu připravováni po stránce praktické. Vyučují se zde v oborech zdravotní sestra, knihovnictví, atd. Studenti dosahují v tomto cyklu 180 kreditů. Tyto kurzy trvají 3 roky a jsou zakončeny diplomem (Diplomatura), diplomem z technické architektury (Arquitectura Técnica), nebo diplomem z technického inženýrství (Ingeniería Técnica).

Dvou-cyklové studium bez dosažení prostředního diplomu se skládá ze dvou oddělených cyklů. Po absolvování prvního cyklu se neuděluje žádný diplom. V tomto modelu jsou vyučovány obory jako medicína nebo veterinární lékařství. Toto studium trvá čtyři až pět let, za tu dobu studenti musí dosáhnout 300 kreditů. Potom jsou dvou-cyklová studia ukončena

prostředním diplomem. V prvním cyklu je udělován diplom (Diplomatura), diplom z technické architektury (Arquitectura Técnica), nebo diplom z technického inženýrství (Ingeniería Técnica). Dá se pokračovat v druhém cyklu a získat diplom absolventský (Licenciado), inženýrský (Ingeniero) nebo titul architekta (Arquitecto).

Univerzity ve Španělsku jsou autonomní, proto mohou udělovat dva typy diplomů. První je oficiální platný v celém Španělsku a druhý diplom mají specifický pro danou univerzitu. (Educación superior universitaria, 2015; Higher Education, 2015).

5 Mezinárodní studie

Cílem mezinárodní studie je, že prostřednictvím testů mohou být přijata opatření, která budou mít pozitivní dopad na vzdělávací systém jednotlivých zemí. Srovnávací testy pomáhají identifikovat výsledky z dílčích vzdělávacích oblastí, kterých žáci z různých zemí dosahují. Na tomto základě mohou být přijata opatření, které by měla mít pozitivní dopad na vzdělávací systém ve vybrané zemi. V současné době se nabízí široká škála testů, které nabízí srovnání. Mezi nejznámější srovnávací testy patří PISA, PIRLS a TIMSS. Hlavním realizátorem mezinárodního šetření v ČR je Česká školní inspekce. (Informace o zapojení České republiky do vzdělávacích projektů OECD, 2013-2015)

Mezinárodní šetření PISA (Programme for International Student Assessment) se právem považuje za největší a nejdůležitější mezinárodní šetření v oblasti měření výsledků vzdělávání, které v současné době ve světě probíhá. Hlavním aktérem je Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD).

Toto šetření se zaměřuje na zjišťování úrovně čtenářské, matematické a přírodovědné gramotností žáků v posledních ročnících povinné školní docházky. Jeho koncepce spočívá v poskytnutí důležitých informací o fungování školských systémů jednotlivých zemí. Zejména se klade důraz na vědomosti a dovednosti žáků, které přispívají pro jejich uplatnění v budoucím životě (porozumění pojmům, schopnost řešit nejrůznější situace, zvládnout postupy).

Testování probíhá ve tříletých cyklech v průběhu 9 let, přičemž se klade vysoký důraz na jednu z uvedených oblastí, aby se o ní získaly nejdůležitější informace. Výzkum se skládá z písemných testů, jejichž vypracování trvá žákovi dvě hodiny. Testy obsahují otázky z více

nabízených možností odpovědí a otevřené otázky, na které žák musí vytvořit vlastní odpověď. Dále vyplňují dotazník, který poskytuje informace o žácích a jejich zázemí. Na jeho vypracování potřebují 40 minut. Ředitelé škol vyplňují třicetiminutový dotazník, který se týká škol. Nedílná součást výzkumu je zjišťování mezipředmětových dovedností. To jsou dovednosti, které žáci získávají v průběhu vzdělávání, ale nejsou spjaty s konkrétními vyučovacími předměty. Další šetření proběhlo na jaře 2012, ověřovalo se osvojení dovedností o řešení problémů a finanční gramotnost žáků. Testy pro oblast matematické, přírodovědné, čtenářské a finanční gramotnosti jsou písemné. Test pro oblast řešení problémů je elektronický a žáci jej řeší na počítačích. V dalším cyklu PISA 2015 se již bude testovat pouze elektronickou formou. (Pisa, 2013).

Mezinárodní šetření PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) testuje čtenářskou gramotnost žáků 4. ročníku základních škol. Cyklus tohoto šetření je pětiletý. Na mezinárodní úrovni koordinováno Mezinárodní asociací pro hodnocení výsledků vzdělávání (The International Association for the Educational Achievement – IEA). Šetření PIRLS také usiluje o zmapování významu rodinného, školního a širšího prostředí žáků pro rozvoj čtenářské gramotnosti.

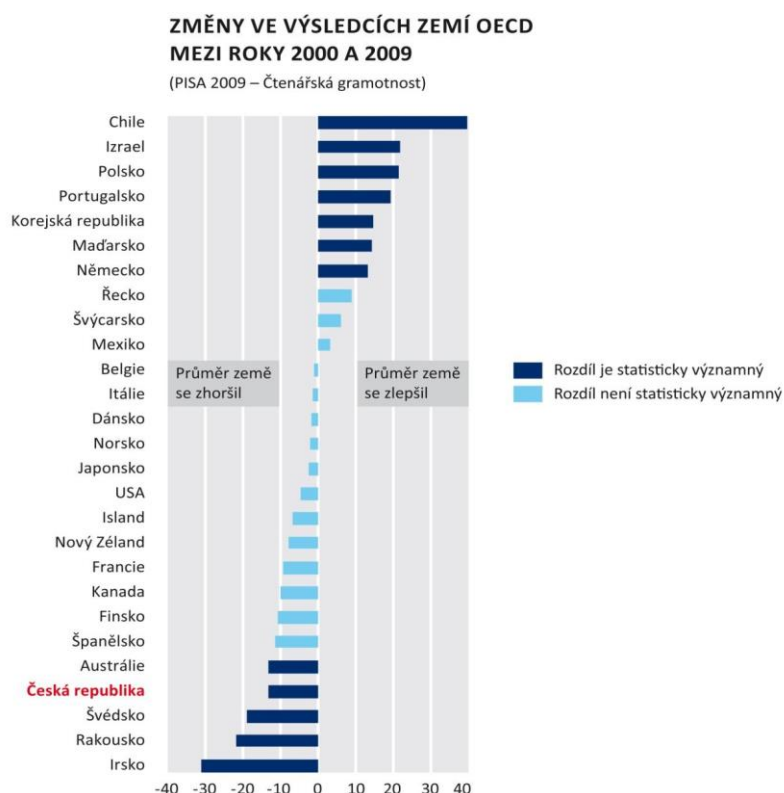
V šetření PIRLS chápeme pojem čtenářská gramotnost jako tvořivý a interaktivní proces, při kterém se klade důraz na funkční povahu čtení. Čtenáři by měli ovládat čtenářské strategie, při kterých uplatňují své znalosti a zkušenosti. Měli by umět přemýšlet o tom, co čtou a vytvářet si své vlastní představy, identifikovat podstatné informace a myšlenky. (Pirls, 2013).

Mezinárodní šetření TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) zjišťuje úroveň znalostí a dovedností žáků 4. nebo 8. ročníku základní školy v matematice a v přírodovědných předmětech. Jedná se o čtyřletý cyklus. Šetření na mezinárodní úrovni koordinuje Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání (The International Association for the Educational Achievement – IEA). Neposuzuje jen úroveň znalostí, ale cílem tohoto šetření je zjistit selektivitu vzdělání, a to tím, že sledují postoje rodičů a vliv domácího prostředí na žáka. (Timss, 2013).

V mezinárodním výzkumu čtenářské, matematické a přírodovědecké gramotnosti nezaznamenali čeští žáci dobrých výsledků. V roce 2009 se testovala hlavně čtenářská gramotnost. V ČR došlo k výraznému zhoršení čtenářské gramotnosti, na rozdíl od Španělska, které markantní zhoršení nezaznamenalo. Žáci v České republice mají nedostatečnou úroveň čtenářských kompetencí, ale čtenářská gramotnost španělských žáků též není lichotivá.

Ukázalo se, že tito žáci by mohli mít značné problémy ve svém budoucím povolání a při dalším studiu.

Na celkovém zhoršení výsledků českých žáků se podílí především chlapci. Mezi lety 2000 a 2009 se výrazně zhoršily výsledky žáků základních škol oproti žákům gymnázií, u nich se výsledky nějak zvlášť neměnily.



Obr. 1 – Změny ve výsledcích zemí OECD mezi roky 2000 a 2009

(PISA 2009 (2012). Česká školní inspekce [online]. Csicr.cz. s. 3 [cit. 21. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/cz/O-nas/Mezinarodni-setreni-archiv/PISA/PISA-2009/strucne-shrnuti.pdf>).

Žáci v ČR měli největší problémy s posuzováním obsahu a formy textu. Dopadli lépe s vyhledáváním informací v textu a jejich zpracováním, ale i v tom jsou podprůměrní. Nejlepšího výsledku ve čtenářské gramotnosti v roce 2009 dosáhli žáci z pražských škol.

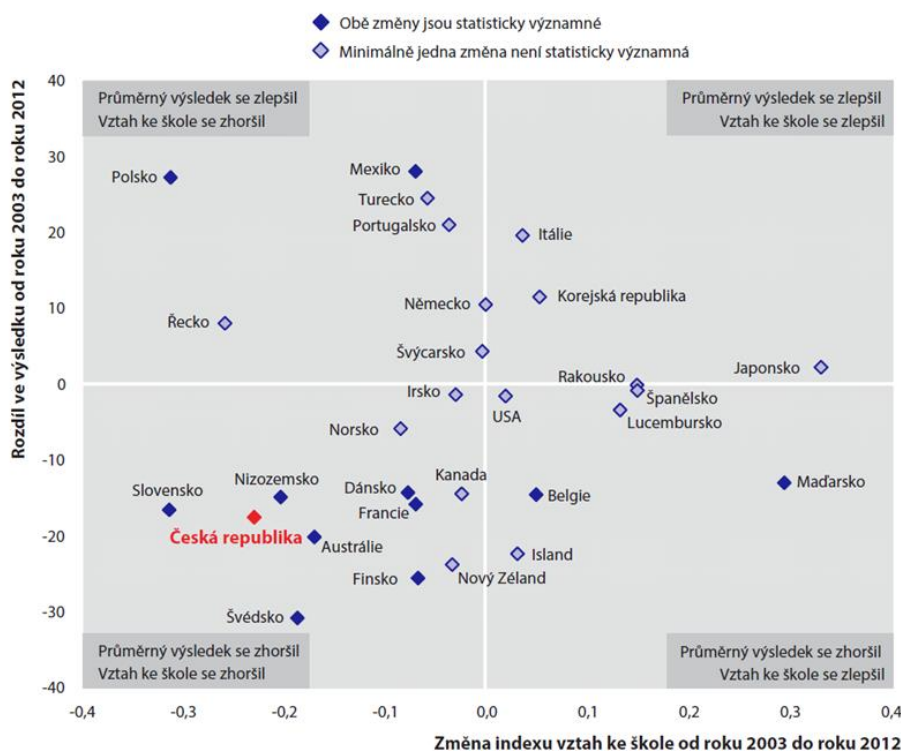
Kromě testů ještě žáci poskytovali v doprovodném dotazníku informace o svých názorech a postojích k četbě. Pro třetinu českých žáků je čtení oblíbenou činností, pro třetinu je ale naopak ztrátou času. Nejlepší vztah ke čtení mají žáci gymnázií, ovšem nejhorší postoj mají ke čtení žáci středních odborných škol bez maturity. V České republice se zmenšil počet žáků, kteří čtou denně jenom pro radost.

V dalším období proběhlo šetření PISA 2012, bylo primárně zaměřeno na oblast matematické gramotnosti, čtenářské, přírodovědné gramotnosti, také na volitelné testování schopností žáků řešit problémy mezipředmětového charakteru a na finanční gramotnost. Testování finanční gramotnosti PISA 2012 bylo prvním mezinárodním šetřením svého druhu, které se zaměřilo na hodnocení úrovně finanční gramotnosti patnáctiletých žáků.

V konečných výsledcích mezinárodního srovnání PISA 2012 zaměřeného na finanční gramotnost dosáhli žáci České republiky 513 bodů oproti Španělsku, ve kterém žáci dosáhli 484 bodů.

Index vztahu žáka ke škole a výsledky žáků zemí OECD

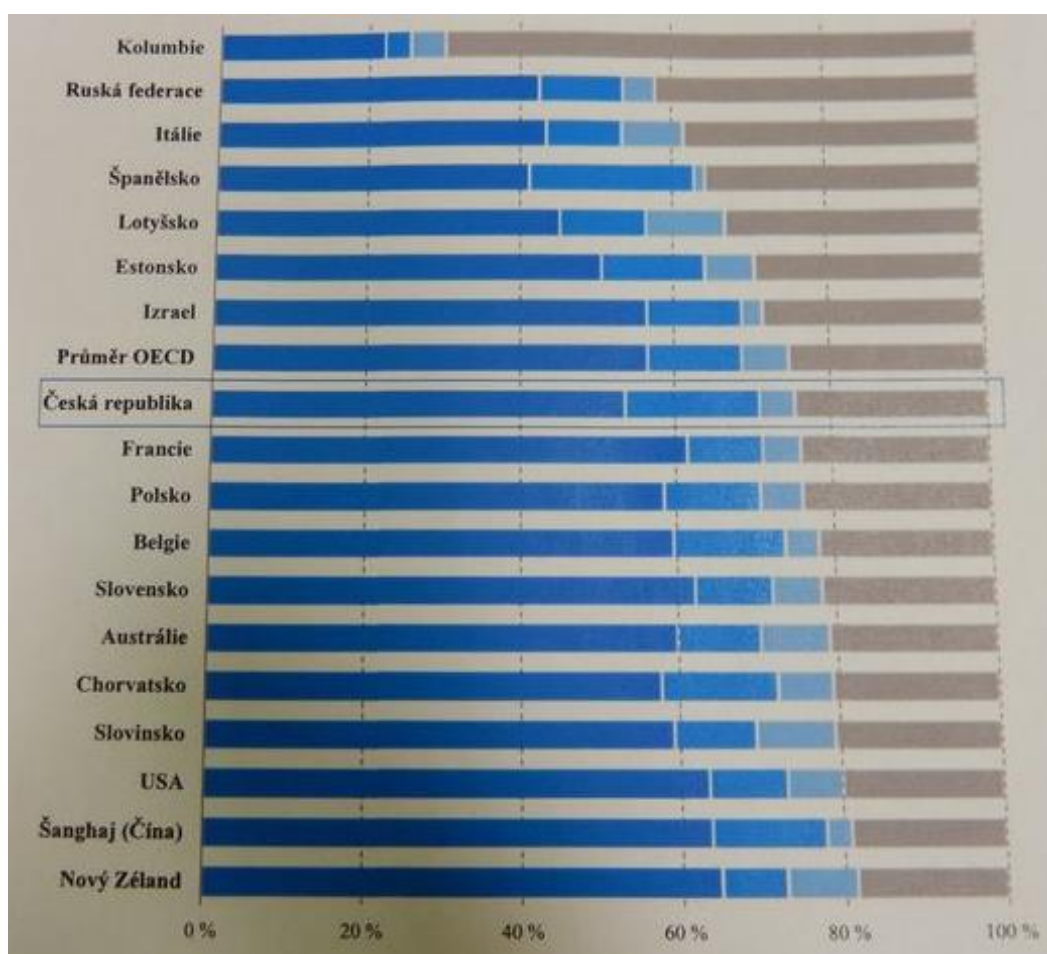
(PISA 2012 – Matematická gramotnost)



Obr. 2 – Index vztahu žáka ke škole a výsledky žáků zemí OECD

(Hlavní zjištění PISA 2012 (2013). Česká školní inspekce [online]. Csicr.cz. s. 56 [cit. 22. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/248e6459-87e1-437f-88fb-5359de627099>).

Ovšem horším zjištěním je, že v České republice není vztah dětí ke škole úplně lichotivým a studijní výsledky se též zhoršily. Zase oproti Španělsku, ve kterém se sice výsledky žáků zhoršily, ale ba naopak nastalo zlepšení ve vztahu žáků ke škole. (Mezinárodní šetření PISA 2012, 2014).



Obr. 3 - Procento rozptylu ve výsledcích žáků ve finanční gramotnosti vysvětlené jejich úrovní v matematice a čtení

(Mezinárodní šetření PISA 2012 (2014). Česká školní inspekce [online]. Csicr.cz. s. 27 [cit. 21. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/d109240a-bacd-4409-9366-58c45a2300a1>).

„Z grafu je patrné, že v České republice a Španělsku je procento rozdílů vysvětlené výhradně úrovní v matematice nejvyšší ze všech zemí (17 %, resp. 22 %). V obou zemích se zároveň ukázalo, že čtenářská gramotnost vysvětluje v mezinárodním srovnání naopak menší procento rozptylu (5 %, resp. 1,5 %). To znamená, že úroveň finanční gramotnosti českých a španělských žáků je více než jinde ovlivněna jejich dovednostmi spojenými s oblastí matematické gramotnosti a také zároveň méně reflektuje jejich čtenářské dovednosti, než odpovídá průměru OECD.“ (Mezinárodní šetření PISA 2012, 2014, s. 12).

6 Metodologie

Nejvíce se rozdíly vzdělávacích systémů projevují v této části diplomové práce, kde dochází k samotnému srovnání dvou konkrétních základních a mateřských škol. Srovnávám I. ZŠ a MŠ 17. listopadu v Jičíně ve východních Čechách, MŠ a ZŠ Dino school v Praze ve středních Čechách. Dále potom ZŠ a MŠ Fundación Flors ve městě Vila-real v provincii Castellón na východním pobřeží Španělska a Fomento school ve městě Castellón.

Školy jsou charakterově podobné, aby srovnání bylo co nejzřetelnější. Obě školy v ČR i ve Španělsku tvoří celek s mateřskou školou, patří tedy vždy pod jedno zařízení. První porovnávaná škola je ze sektoru státního a druhá ze sektoru soukromého. Porovnávané vzdělávací systémy mají stejné rozdělení vzdělávání na několik stupňů, což hlavně ovlivňuje věk dětí, proto jde v obou případech o vzdělávání dětí podobného věku.

Vycházím z pobytu ve Španělsku na dvou základních školách různého typu, ke kterým patří i mateřská škola a z praxe v České republice v mateřské a základní škole podobného typu španělským školám. Zaměřuji se na srovnání preprimárního a primárního vzdělávání, podrobněji však na organizaci výuky, metody, formy a hodnocení porovnávaných škol.

Komparace obou vzdělávacích systémů škol českých i španělských, je postavena na osobní zkušenosti z praxe, dále na aktuálních informacích ze španělského školství, které čerpám z důvěryhodných dostupných zdrojů, metodou rozhovoru a pozorování. České školství posuzuji na základě pozorování, rozhovoru a vlastních pracovních zkušeností z preprimárního i primárního vzdělávání.

Stěžejní metodou v empirické části práce je tedy interview, pozorování, popisná metoda a srovnávací metoda, která tvoří základ této části diplomové práce.

7 Komparace

Zpočátku se zaměřuji na charakteristiku jednotlivých školských zařízení, popisují preprimární a primární vzdělávání na školách v ČR a ve Španělsku. Poté teprve srovnávám a zhodnocuji jednotlivé vzdělávací systémy. Z toho jsou vždy dvě školy státní a dvě soukromé.

I. Mateřská a základní škola 17. listopadu v Jičíně představuje běžný typ předškolního a základního vzdělávání s organizační strukturou, proto zároveň s ní porovnávám ZŠ a MŠ Fundación Flors ve městě Vila-real, která splňuje shodnost organizační struktury s MŠ a ZŠ v ČR. Obě tyto školy spadají do státního sektoru. Další porovnávané školy MŠ a ZŠ Dino school v Praze a Fomento school v Castellón patří do sektoru soukromého a shodují se též svojí organizační strukturou, proto je srovnávání všech škol zřetelnější. Jednotlivé kapitoly doplňuji fotografiemi, které jsem pořídila při pobytu ve Španělsku a na praxi v ČR.

Na závěr shrnuji rozdíly a shody ve vzdělávacích systémech v obou porovnávaných zemích a zhodnocuji jejich klady a zápory.

Preprimární vzdělávání státních škol

➤ MŠ 17. listopadu v Jičíně

Mateřská škola 17. listopadu je jednou z nejstarších v České republice. Původně sloužila jako opatrovna. V roce 2003 byla mateřská škola sloučena se základní školou do jednoho právního subjektu. Mateřská škola sídlí v centru města. Má vlastní školní jídelnu, rozlehlou zahradu s různými druhy stromů, pískovištěm a brouzdalištěm. Třídy jsou vybaveny novým nábytkem, v každé třídě je klavír, stolečky, židle, hrací koberec, edukační pomůcky, hračky a různé druhy stavebnic. Stěny jsou vymalovány veselými barvami a ozdobeny výtvarnými díly od dětí.

MŠ pracuje dle vlastního ŠVP „Křížem krážem, tam i zpět, poznáváme celý svět“. Opírá o teorii rozmanitých inteligencí, jejímž autorem je, americký vědecký pracovník, H. Gardner, který hlásá, že každý člověk má minimálně osm typů inteligencí (1. verbální, 2. logicko-matematická, 3. prostorová, 4. hudební, 5. tělesně-kinestetická, 6. interpersonální, 7. intrapersonální, 8. přírodní) a samotná inteligence je tedy souborem mnoha schopností, které uplatňujeme při řešení situací každodenního života. Proto MŠ 17. listopadu dbá na to, aby vybrané hry a činnosti rozvíjely všechny typy inteligencí, stále však v souladu s vlastním ŠVP

s RVP PV. Každá třída pracuje podle vlastních třídních vzdělávacích programů (TVP), které tvoří vzdělávací obsah ŠVP. Hlavně se sledují tyto vzdělávací cíle:

- Rozvoj dítěte a jeho schopnosti učení.
- Osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevovat se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Vzdělávání dětí probíhá v pěti základních oblastech, které jsou vzájemně propojeny a ovlivňují se:

- Biologická
- Psychologická
- Interpersonální
- Sociálně-kulturní
- Environmentální

Mateřská škola v Jičíně představuje běžný typ předškolního vzdělávání. Přijímány jsou děti zpravidla od tří let věku dítěte. MŠ zajišťuje polodenní nebo celodenní provoz. Výuka začíná od 6:30 – 16:30 hodin. Řízená činnost se zařazuje většinou po dopolední svačině, někdy i po odpolední svačině. Poté následuje pobyt venku či volná hra dětí ve třídě. Rodiče si děti vyzvedávají po obědě nebo po odpolední činnosti a to dle polodenního provozu či celodenního. Dopolední svačina probíhá kolem 8:30 hod., oběd v 11:30 hod. (polévka, hlavní jídlo a salát či kompot), poté následuje spaní, pro předškolní děti je tzv. nespavý režim, ve kterém probíhá školní příprava. Odpolední svačina začíná ve 14 hod. a potom se zahajuje odpolední činnost, která může být řízená, nebo si děti hrají podle svých vlastních představ. Každá třída je obsazena po 25 dětech, na které připadají dva pedagogové či pedagožky, které zastávají vzdělávání a výchovu ve všech oblastech.

Měsíčně se platí provozní poplatek, výši si určuje každá mateřská škola sama, většinou se pohybuje kolem 400 Kč a dále se hradí za polodenní stravování 40 Kč a celodenní stravování činí kolem 50 Kč na den. Výjimku tvoří děti v posledním roce předškolního vzdělávání, na které se provozní poplatek nevztahuje. Sdružení rodičů stojí 500 Kč ročně a z toho se hradí různé výlety a kulturní akce pro děti.

Mateřská škola má většinou celoroční provoz, tudíž nemá prázdniny jako základní škola. Prakticky se jedná jen o uzavření provozu o letních prázdninách asi na 3 týdny, na celé vánoční prázdniny a ve státní svátek.



Obr. 4 – oslava narozenin, MŠ 17. listopadu v Jičíně, foto: Lucie Köstingerová

Mateřská škola nabízí zájmové kroužky, mezi které patří mažoretky, anglický jazyk a logopedické hrátky. Dále nabízí lyžařský a plavecký kurz pod vedením instruktorů.



Obr. 5 – lyžařský kurz v Herlíkovicích, MŠ 17. listopadu v Jičíně, foto: Lucie Köstingerová

V mateřské škole se děti hodnotí pouze ústně a záznamy o jejich dovednostech se vedou v osobních listech. Na konci školního roku se pořádá loučení s předškolními dětmi a na Vánoce pro všechny třídy besídka. Obě akce jsou určené i pro rodiče. (Základní škola a mateřská škola Jičín, 17. listopadu 109, 2015).



Obr. 6 – loučení s předškolními dětmi, MŠ 17. listopadu v Jičíně, foto: Lucie Köstingerová



Obr. 7 – besídka, MŠ 17. listopadu v Jičíně, foto: Lucie Köstingerová



Obr. 8 – Fundación Flors ve Vila-real, foto: Lucie Köstingerová

➤ MŠ Fundación Flors ve Vila-real

Mateřská škola ve Vila-real má dlouholetou tradici, sídlí v centru města. Tvoří společný právní subjekt se základní školou, která se nachází ve stejném areálu. Na školním pozemku nalezneme trávníky, stromy a dětská hřiště s vybavením pro různé druhy sportů. Každá třída je vybavena tabulí, židlemi, stoly, hracím kobercem, edukačními pomůckami a hračkami. Prostředí je barevné, vyzdobeno obrázky a výrobky od dětí z MŠ.

Předškolní vzdělávání se zaměřuje na děti od 3 let a nazývá se Educación Infantil. Studijní program spočívá ve výuce mateřského jazyka, valencijštiny, anglického jazyka, hudební, výtvarné a tělesné výchovy. Zvláštní důraz je kladen na disciplínu, chování k ostatním dětem a na všeobecné znalosti o své zemi a přírodě. Děti ve Španělsku se již od tří let systematicky připravují na vstup do školy. Součástí vzdělání je povinná výuka dle učebnic. Učí se psát, číst, počítat. Používají učebnice od nakladatelství Valenciano Vicens Vives a Algaida, Papelillo y el gato Papelote. Na každé čtvrtletí jim vystačí jedna učebnice. Ceny učebnic se pohybují kolem 140 – 150 €. Školní potřeby jsou též zpoplatněny, stojí 25 €, zahrnují nůžky, štětec, tužku, gumu, pastelky, voskové pastely, modelínu, základní temperové barvy, fixy a knížku v kartonovém výtisku. Domácí úkoly se zadávají jednou měsíčně a na prázdniny.

Škola zajišťuje polodenní i celodenní provoz s časovým rozdílem začátku a konce výuky. Celé září a červen chodí do školy od 9:00 do 13:00 hodin a od října do května od 9:00 do

12:00 hodin a odpolední výuka začíná v 15 hodin a končí v 17 hodin. Dopoledne se koná řízená činnost ve třídě, jen na svačinu chodí děti ven a ta trvá půlhodiny. Rodiče si děti odvádějí po dopolední výuce domů, nebo je nechávají ve škole. Pokud si rodič dítě na oběd vyzvedne, vrací jej na odpolední výuku zpět do školy. Odpolední výuka je totiž povinná. Oběd ve školní jídelně stojí na jeden den 5, 65 €, skládá se ze tří částí, první chod je salát, druhý chod hlavní jídlo a třetí chod jogurt nebo ovoce. Buď se španělské děti stravují ve školní jídelně anebo si je rodiče odvádějí domů a po obědě je zase přivádějí zpátky do školy. Po obědě chodí všechny děti spát nebo si hrají. Svačiny si nosí z domu, nejsou součástí stravování. Rodiče si děti vyzvedávají, po výuce v 17 hod a po zájmových kroužcích v 18 hod. Na jednu třídu spadá 25 dětí, kde je primárně určen jeden pedagog či pedagožka a druhý pedagog poskytuje výuku hudební výchovy, vajejncijštiny a anglického jazyka.



Obr. 9 – školní uniformy, MŠ Fundación Flors, foto: Lucie Köstingerová

V této škole jsou povinné školní uniformy. Děti nosí teplákové soupravy se značkou školy. Tepláková souprava stojí od 30 do 34 €, záleží na velikosti. Mohou se dokoupit samostatně kalhoty, které stojí kolem 12 – 13, 60 €, dále trička s dlouhým nebo s krátkým rukávem a šortky za 7, 10 – 8 €. Každá škola má svoje uniformy v různých barvách i v různém finančním rozsahu.

Školné se neplatí, jen sdružení rodičů stojí na celý rok 16 € a v tom jsou započítané výlety a školní kulturní akce.

Prázdniny v MŠ jsou stejně jako na základní škole. Např. 7. 9. svátek, 9. 10. svátek, 1. 11. svátek, 6. 12. svátek, 24. 12 - 7. 1. prázdniny, 19. 3. svátek, 28. 3. - 8. 4. prázdniny, 1. 5. svátek, 21. 6. konec školního roku, začátek školního kole 7. září. Ovšem záleží, jak vychází v tomto období všední den či víkend. Každý školní rok je jiný datum a u prázdnin a svátků záleží na autonomní oblasti, každá oblast Španělska slaví fiestu jinak.

Zájmové kroužky probíhají po školní výuce. Platí se 10-15 € měsíčně. Škola nabízí angličtinu, fotbal, volejbal, košíkovou, bruslení, atd. Na škole tohoto typu není náboženství povinné, místo toho je dětem nabízena výuka ručních prací.

Na konci roku pořádá mateřská škola loučení se školním rokem, je to akce i pro rodiče, s diskotékou a občerstvením.



Obr. 10 – oslava narozenin, MŠ ve Vila-real



Obr. 11 – loučení se školním rokem

foto: Lucie Köstingerová

Hodnotí se každé tři měsíce a to slovně, v písemné formě, děti dostávají neoficiální vysvědčení, které se nazývá informační sešit. (Fundacion Flors, 2015).



Obr. 12, 13 – informační sešit, MŠ ve Vila-real, foto: Lucie Köstingerová



Obr. 14 – Fiesta, vystoupení pro rodiče, MŠ ve Vila-real, foto: Lucie Köstingerová

Preprimární vzdělávání soukromých škol

➤ MŠ Dino school v Praze

Mateřská škola leží v městské části Praha-Petrovice. Dino school je soukromá MŠ. Jejím zřizovatelem se stal Julius Prüger. Vybavení mateřské školy připomíná ideální prostředí pro hru i výuku, díky veselým barvám, hračkám a obrázkům od dětí Dino school. Školní zahrada je vybavena herními prvky s prolézačkami.

Do mateřské školy jsou přijímány děti od 3 let. Vizí mateřské školy Dino school je, aby děti chodily rády do školy a dobře se v ní cítily, jelikož se mateřská škola stává pro děti druhým domovem a většina z nich tu tráví celé dny. Vzdělávání se uskutečňuje hrou dle vlastního ŠVP „Kdo si hraje, nezlobí“, proto si děti hrají a učí zároveň. Jednotlivé aktivity jsou rozvrženy tak, aby děti měly čas na hru i odpočinek. Jejich koncepcí vzdělávání usnadňuje dětem budoucí výuku cizího jazyka, prostřednictvím českých pedagogů, kteří svými pravidelnými lekcemi anglického jazyka připravují děti na přechod do vyšší úrovně vzdělávání. 2x týdně se konají speciální lekce s českým pedagogem pro úspěšný vstup do základní školy. Pravidelně i dochází pedagožka specializovaná na logopedii.

Provoz MŠ probíhá od pondělí do pátku, od 8-18 hod. Pozdní příchod dětí, tzn. po 9. hod., není akceptován, pokud bude narušen výchovně vzdělávací proces. Ranní činnost začíná v 9 hodin, náplň dne je obdobná jako u MŠ 17. listopadu s tím rozdílem, že je navíc k denní činnosti zařazena výuka anglického jazyka. Rodiče si děti mohou vyzvedávat po obědě, nebo kdykoliv po odpolední svačině. Pokud si rodiče nevyzvednou žáka z MŠ nejpozději do 18 hod., bude zákonnému zástupci účtován poplatek 100 Kč za každých 15 minut prodlení. Děti se stravují ve školní jídelně. Celková cena za stravu činí 79 Kč, zahrnuje dopolední i odpolední svačinu, oběd, který se skládá z polévky a hlavního jídla doplněného o moučník či ovoce a nápoj. Strava je připravována dle zásad zdravé výživy a platných norem. Specializují se na racionální výživu a pitný režim.

Povinnost nosit uniformy, kterou mají žáci Dino school základního a gymnaziálního vzdělávání, se nevztahuje na děti z MŠ Dino school.

V této MŠ se platí školné. Celodenní školné činí 14 520 Kč/měsíc, půldenní školné činí 10 890 Kč/měsíc. Školné zahrnuje docházku, veškeré aktivity a akce, které MŠ nabízí (vyjma podzimní a zimní školy v přírodě, ty jsou hrazeny individuálně rodiči), pojištění dítěte a garance 5-6 dětí ve skupině na učitele.

Provoz mateřské školy je přerušen ve státní svátek, na vánoční prázdniny, v době velikonočních prázdnin a v měsících červenci a srpnu, a to na dobu 5-6 týdnů.

Tato škola nabízí pestrou škálu aktivit, které napomáhají odhalit a umožňují rozvíjet talentované děti. Zájmové kroužky probíhají jednou týdně pod vedením učitelů. A jedná se o pohybové hry, tanečky, míčové hry, jógu, dramatický, hudební kroužek a plavání. Škola dále organizuje pobyty v přírodě, buď v zimě s pojené s lyžováním, nebo v létě s táborákem, kde pořádají i loučení s předškolními dětmi.

Žáci se hodnotí ústně během celého školního roku, ale i na konci každého pololetí slovně, v písemné podobě.

MŠ Dino school nabízí ještě navíc dopravu dětí do školy. Jedná se o pravidelný ranní svoz a odpolední odvoz domů. Pro rodiče to znamená jistotu, že se jejich dítě dostaví v pořádku a včas na výuku a po jejím skončení zase bezpečně domů. Cenu stanoví podle vzdálenosti místa bydliště od mateřské školy. (Dino schools of Prague, 2014).

➤ MŠ Fomento school v Castellón

Fomento school je soukromá, katolická škola, která tvoří společný právní subjekt se základní školou. Nachází se ve městě Castellón, je vybavena nejmodernějším zařízením a nejnovějšími technologiemi. Zařízení splňuje tu nejvyšší bezpečnost. Podlahové krytiny jsou vytápěné. Škola má svoji vlastní jídelnu, oratorium a zahradu typu stromového parku, venkovní hřiště, bazén a tenisové kurty.

Vzdělávání dětí se uskutečňuje od 2 let věku dítěte, kdy navštěvují tzv. nultý ročník, kde se učí mluvit dle obrázků a učí se základním hygienickým návykům. Výuka se organizuje dle potřeb a zájmu dítěte. V celém předškolním vzdělávání se klade velký důraz na disciplínu. Každá třída má svého maskota, jedná se o plyšovou hračku, která funguje jako výchovný prostředek, aby dítě nebylo doma na rodiče drzé, a zároveň se podpoří vzájemná spolupráce školy a rodiny. Cílem této školy je rozvíjet dovednosti, které podporují osobnostní rozvoj dítěte a tím položit základy pro rozvoj jeho intelektuálních schopností. Zaměřují se na podněty bohaté na prostředí, motorické schopnosti, poslech klasické hudby reprodukované z CD, na znalosti pestré kultury své země, dále na rozvoj mluveného projevu, matematické představy, životní prostředí a informační technologii. Projektová výuka s názvem Optimista

nabízí dětem od 2 let do 6 let, prostředí bohaté na smyslové a motorických podněty, které podporují kognitivní vývoj. Hra slouží jako prostředek učení. Vytvářejí se postoje respektování a spolupráce s ostatními. Důležitý je individuální přístup a budování křesťanské identity. Velmi se dbá na zapojení rodiny do vzdělávacího procesu. Výuka je též vedena systematicky dle učebnic. Používají učebnice od nakladatelství Editora Social y Cultural. Děti jsou zadávány každý měsíc domácí úkoly. Jednou ze zvláštností představuje výuka anglického jazyka, kdy pedagogem je rodilý mluvčí a používá jazyk nejen při procesu učení, ale i mimo třídu. Mají zřízenou speciální anglickou třídu. Dále tato škola nabízí i vzdělávací program pro rodiče.

Hlavní rysy předškolního vzdělávání:

- Dvojjazyčnost - v angličtině 50% školních aktivit, dále týdenní anglická konverzace Inglés Corners ve velmi malých skupinách žáků (2-3)
- Fun Math – matematika formou hry a její začlenění do každodenního života, učí se čísla, počítat, veličiny, měřit, logickému myšlení, geometrii, teorii množin a hrát šachy
- Inovativní postup pro výuku čtení a psaní
- Interaktivní tabule (PDI) – všechny učebny jsou vybaveny interaktivními tabulemi
- Hodnoty vzdělání – rodina, samostatnost, sebevědomí, komunikace a vztahy s ostatními

Organizace výuky probíhá obdobně jako ve Fundación Flors s tím rozdílem, že mají kromě výuky mateřského jazyka a jazyka dle své autonomní oblasti, ještě nadstandardní výuku anglického jazyka. Výuka probíhá od 09:10 do 16:50 hodin. Po ukončení výuky následují zájmové kroužky. Děti se stravují ve školní jídelně, nebo si nosí jídlo z domu. Zvláštní menu je sestaveno pro děti do 2 let, další menu pro ostatní studenty, stejně jako další specifická menu pro žáky s alergiemi. Oběd stojí 6 €, skládá se z předkrmu, hlavního chodu a moučnicku či ovoce. Pitný režim zajištěn.

Samozřejmostí Fomento school je nosit uniformy již od 2 let věku dítěte. Vrchní díl uniformy se skládá z bílého trika s krátkým rukávem, červené mikiny a růžové zástěrky pro děvčata. Spodní díl tvoří červené kraťasy a červené tepláky. Nosí s sebou i náhradní oblečení, plenky a prostěradlo, které musí mít řádně označené. Žáci od 3 let nosí sportovní oblečení, zelené teplákové soupravy se žlutým a modrým pruhem, rolák a bílé sportovní boty.



Obr. 15 – uniformy Fomento school

(Uniforme (2014). Torrenova [online]. Fomento.edu. Nestr. [cit. 20. 5. 2015]. Dostupné z: <http://www.fomento.edu/torrenova/servicios/uniforme>).

Školné činí 180 € měsíčně, zahrnuje docházku a veškeré aktivity konané v areálu Fomento school. Stravné se platí zvlášť a stojí kolem 120 € měsíčně.

Prázdniny probíhají stejně jako ve Fundación Flors, jen fiesty se řídí dle autonomní oblasti. A opět platí, že prázdniny platí pro celou základní školu i MŠ stejně.

Zájmové kroužky se konají po odpolední výuce, nabízeny jsou umělecké a malířské dílny, divadlo, balet a konverzace anglického jazyka pro pokročilé. Jednou týdně se učí náboženství.

Hodnotí se každé tři měsíce do informativních sešitů. Jedná se o slovní hodnocení písemné.

Doprava dětí je zajištěna školou, cena se počítá za km. Celkově se jedná o 9 tras, na každé zastávce je osoba zodpovědná za děti. (Fomento de Centros de Enseñanza, 2013).

Primární vzdělávání státních škol

➤ I. ZŠ 17. listopadu v Jičíně

ZŠ 17. listopadu se nachází proti MŠ 17. listopadu přes hlavní silnici, je situována v historickém centru města nedaleko autobusového nádraží. Na prvním stupni mají zpravidla dvě až tři třídy v ročníku. Průměrná naplněnost tříd činí přibližně 24 žáků. Jeden pedagog ve třídě, většinou vyučuje všechny předměty sám. Škola disponuje dvěma malými tělocvičnami a sportovní víceúčelovou halou. Žákům slouží dvě počítačové učebny s možností přístupu na Internet. Součástí školy je jídelna.

První stupeň zahrnuje 1-5. ročník povinné školní docházky. Výuka v této základní škole probíhá dle vzdělávacího programu pro ZŠ s názvem „Žijeme v EU“, tento školní vzdělávací program klade důraz na všestranný rozvoj osobnosti, na rozvíjení znalostí, dovedností a návyků, které žáci uplatní v dalším vzdělávání i v životě. Dále se zaměřuje na rozvoj talentu sportovního, hudebního, estetického a manuálního. Snaží se využívat efektivní metody vedoucí k vytváření schopnosti samostatně a tvořivě myslet, rozhodovat se, spolupracovat při řešení problémů, vyhledávat a třídít informace, formulovat a obhajovat své názory, prostřednictvím experimentální činnosti, práce ve skupinách, zadávání problémových úkolů, soutěží, referátů, projektů a prací na školním pozemku. Vizí ZŠ 17. listopadu je důležitost života dětí ve vrstevnické skupině, kde jsou jedinci s různými vlastnostmi, vlohy a názory, tím se učí respektovat druhé, vyjadřovat a obhajovat své názory, které uplatní v praktickém životě. Propagují prožitek úspěchu, proto zadávají a hodnotí některé úkoly diferencovaně. Za nezbytné považují znalost cizího jazyka, který zavádějí od 3. ročníku. Jedná se o výuku anglického jazyka. Výuka začíná v 7:45 a končí obvykle po 4. či 5. vyučovací hodině, tzn. do 12:20 hodin. Na prvním stupni není odpolední vyučování. Žáci chodí po obědě domů. Mezi jednotlivými vyučovacími hodinami zvoní na přestávku, po 2. vyučovací hodině začíná velká přestávka, o které děti svačí. Přestávky tráví žáci pouze ve třídě. Po vyučování následuje obědová pauza, děti se stravují ve školní jídelně, vybírají ze dvou jídel. Jeden oběd stojí 25 Kč. Součástí stravování nejsou svačiny a pitný režim, žáci si nosí z domu.

Předměty vyučované od 1. do 5. ročníku:

- Český jazyk a literatura
- Matematika
- Hudební výchova

- Výtvarná výchova
- Tělesná výchova
- Pracovní činnosti
- Prvouka - od 1. do 3. třídy
- Anglický jazyk - od 3. do 5. třídy
- Přírodověda – od 4. do 5. třídy
- Vlastivěda – od 4. do 5. třídy
- Základy práce s počítačem – od 5. třídy

Primární vzdělávání je bezplatné, jen se hradí stravné, kroužky a školní družina. Obědy vychází kolem 500Kč měsíčně, školní družina stojí 400Kč na jedno pololetí a kroužky kolem 300 Kč za pololetí. Učebnice děti nehradí, dostávají je od školy na začátku školního roku a na konci školního roku je zase odevzdají škole, platí jen za pracovní sešity, kde cena bývá rozdílná, nejčastěji však okolo 120 Kč za jeden kus.

Uniformy se na státních základních školách v ČR nenosí, ani tato ZŠ 17. listopadu není výjimkou.

Prázdniny od začátku školního roku připadají na 27. - 29. října, nazývané podzimní prázdniny, vánoční prázdniny od 22. - 2. ledna. Poté jednodenní pololetní prázdniny 30. ledna. Jarní prázdniny v délce jednoho týdne jsou podle sídla školy stanoveny dle obvodů a okresů. Velikonoční prázdniny od 2. - 3. dubna, hlavní prázdniny trvají od 1. července do 31. srpna.

Škola nabízí zájmové kroužky po výuce, děti mohou navštěvovat pěvecký sbor, dramatický kroužek, pohybové hry a anglický jazyk. Dále zájmovou činnost podporuje školní družina, která nabízí kroužek vaření, malování a aranžování, tvůrčí dílnu, keramický a hudební kroužek. Provoz školní družiny je od 6:30 – 7:25 hodin a od 11:25 – 16:00 hodin. Ze školní družiny se děti vyzvedávají ihned po obědě nebo potom po 14. hodině, aby nebyla narušována řízená činnost.

Žáci se hodnotí průběžně během celého školního roku. Celkové hodnocení probíhá dvakrát ročně, dostávají na konci každého pololetí vysvědčení v tištěné podobě, v rozsahu pětibodového klasifikačního systému. (Základní škola a mateřská škola Jičín, 17. listopadu 109, 2015).



Obr. 15 - I. ZŠ v Jičíně, foto: Lucie Köstingerová

➤ ZŠ Fundación Flors ve Vila-real

ZŠ Fundación Flors se nachází v centru města Vila-real, společně s MŠ. Nadace Flors je založena na víře, svědomí a má charitativní vzdělávací charakter. Zakladatelem byl pan Juan Flors Garcia. Má zařízení, vybavení a materiální zdroje pro různé vzdělávací fáze. V této škole je vždy jen jedna třída v ročníku a kapacita činí 25 – 30 dětí. Učitel na prvním stupni zaštiťuje výuku skoro všech předmětů, kromě anglického jazyka, tělesné a hudební výchovy. Škola disponuje s venkovními hřišti pro sportovní aktivity, vnitřní tělocvičnou učebnami pro výpočetní techniku a školní jídelnou.

Primární vzdělávání zahrnuje 1-6. ročník povinné školní docházky. Ideologie Fundación Flors umožňuje všem žákům odborné vzdělávání pro snadnější zvládnutí dalšího studia, pro přípravu do praktického života a zapojení rodiny jako primárně zodpovědné za vzdělání svých dětí. A zároveň umožňuje dětem plný osobnostní rozvoj s dovedností reagovat na požadavky dnešní společnosti. Vize Fundación Flors spočívá v kvalitě vzdělávací nabídky, ve zvyšování osobnostního a profesního růstu, v neustálém zlepšování dovedností a být vzorem pro ostatní.



Obr. 16 – škola Fundació Flors ve Vila-real, foto: Lucie Köstingerová

Tato vzdělávací instituce považuje za zásadní následující vnitřní hodnoty:

- Etické chování založené na respektu k ostatním
- Upřímné, kritické a objektivní jednání
- Zodpovědnost
- Úcta k autoritám
- Respekt k životnímu prostředí
- Oddanost společnosti
- Inspirace morálními a etickými hodnotami křesťanství
- Respektování společnosti
- Solidarita, důstojnost, sebevědomí, upřímnost
- Slušné chování, čestnost, odpovědnost za své činy
- Sebeúcta
- Konstruktivní kritika
- Svépomoc
- Ocenění za dobře vykonanou práci, schopnost obětovat, touha vyniknout
- Schopnost čelit mnoha obtížím, umět vyřešit závažné problémy

Výuka se dělí na dopolední a odpolední vyučování. Dopolední výuka začíná v 9 hodin a končí v 12:30 hodin. Odpolední výuka trvá od 13:30 do 17 hodin. Mezi vyučovacími hodinami se nezvoní, učitel sám ukončí a zahájí hodinu. Na velkou přestávku z rozhlasu zazní písnička. Existuje jenom velká přestávka, která zabírá 30 minut, jinak mezi předměty žádná přestávka není, následuje předmět za předmětem. Jedna vyučovací hodina činí 45 minut. Děti o přestávkách většinou pobývají venku. Po dopolední výuce následuje oběd, který na jeden den stojí 5,65 €. Děti se stravují ve školní jídelně nebo mají oběd z domu. Svačiny a pití si též nosí z domu.

Předměty vyučované od 1. – 6. ročníku:

- Španělský jazyk (Castelliano)
- Valenciano (jazyk příslušné autonomní oblasti)
- Anglický jazyk
- Matematika
- Přírodověda a vlastivěda (Medi)
- Náboženství (katolické)
- Hudební výchova
- Tělesná výchova
- Výtvarná výchova
- Pracovní činnosti
- Výpočetní technika

Uniformy jsou povinnou součástí základního vzdělávání. Jedná se o teplákové soupravy modré barvy s logem školy. Cena se pohybuje dle velikostí od 34-37 €.

Základní vzdělání se neplatí, jedná se o povinnou školní docházku. Zájmové kroužky se též nehradí. Jen knihy stojí ročně kolem 190-250 €. A školní družina činí 25 € měsíčně.

Prázdniny jsou pro ZŠ i MŠ jednotné. Probíhají ve stejnou dobu jako ve Fundación Flors, jen opět platí, že fiesty se řídí dle autonomní oblasti.

Zájmové kroužky se konají po odpoledním vyučování. Nabízí fotbal, košíkovou a házenou. Školní družina je jen ranní a to od 7:30 do 9 hodin.

Žáci se hodnotí průběžně během celého školního roku, známkami v rozsahu desetibodového klasifikačního systému. Konečné hodnocení je slovní, koná se každé tři měsíce, žáci dostávají vysvědčení v tištěné podobě. (Fundacion Flors, 2015).

Primární vzdělávání soukromých škol

➤ ZŠ Dino school v Praze

ZŠ sídlí v hlavním městě ČR, v části Petrovice. Celý areál má charakter odpovídajícího zázemí pro žáky, jak pro studium, tak i pro volnočasové aktivity. Prostory ZŠ se nacházejí v prvním patře, všechny třídy jsou vybaveny interaktivními tabulemi. Třídy mají odpočinkové zóny a automaty s pitnou vodou. V přízemí jsou počítačové, jazykové učebny, hudebna a tři herny pro volnočasové aktivity. Studijní prostředí je plně přizpůsobeno individuálnímu přístupu k dětem, protože jedna třída má kapacitu 16 žáků.

Primární vzdělávání zahrnuje 1. – 5. ročník povinné školní docházky. Vizí Dino school je, že investice do kvalitního vzdělávání, je investicí do budoucnosti dítěte. Kvalitním vzděláváním se rozumí, dorozumění se světovými jazyky a studium na prestižních zahraničních univerzitách. Upřednostňují kvalitu před kvantitou. Studenty vedou k samostatnému tvůrčímu myšlení, rozvoji osobnosti a vlastnímu kritickému názoru. Důraz kladou na přirozený rozvoj intelektu, vrozených dispozic a schopností dítěte. Cílem je osvojit si základy cizího jazyka přirozenou cestou a komunikativní metodou. Vzdělávací koncepci tvoří výuka předmětů v českém a anglickém jazyce a výměnné zahraniční pobyty na partnerských školách ve Velké Británii a ve Španělsku. Cílem této školy je schopnosti žáků rozvíjet zábavnou formou. Dino school se snaží, aby děti nevnímaly školu jako denní povinnost, ale místo, kde se mohou naučit spoustu nových a zajímavých věcí tak, aby jim to přinášelo potěšení. Výuka se zaměřuje na anglický jazyk, její výuka je rozdělena na hodiny s matematickým, jazykovým a prvoučným zaměřením. Angličtina je i základním vyjadřovacím jazykem výchovně-estetických předmětů. Škola klade velký důraz na moderní interaktivní výuku. Každé dítě vlastní svůj iPad zapůjčený školou. Škola také spolupracuje s Nadací Terezy Maxové, je zapojena do projektu Adopce na dálku. V rámci tohoto projektu se stali adoptivním rodičem chlapečka z Indie Moghana Kumara. Snaží se mu poskytnout možnost lepšího života. Studenti jsou vedeni k tomu, aby se nebáli lásku k ostatním dát najevo, ale aby ji uměli i projevit. Pan Julius Prüger společně s Dino school podporuje školu v Zimbabwe. Dále

podporují ve svých studentech lásku k lidem i lásku ke zvířatům. Proto se každý rok stávají adoptivními rodiči dvou nových zvířat ze ZOO Praha. Budova školy je zpřístupněna od 8:00 do 17:30 h. První vyučovací hodina začíná v 8:45 h, přestávka mezi jednotlivými hodinami trvá zhruba 10 minut, po druhé vyučovací hodině následuje přestávka v délce 20 minut. Přestávka na oběd začíná v 12:10 hodin. Během přestávek není žákům dovoleno opustit školní budovu. Děti se stravují v moderní, klimatizované jídelně, nabídka se skládá ze tří hlavních jídel, polévky, výběru z ovocných či zeleninových salátů, dezertů či mléčných výrobků. Obědy se pohybují kolem 1 600 Kč měsíčně a zahrnují i dopolední a odpolední svačiny.

Předměty vyučované od 1. do 5. ročníku:

- Český jazyk a literatura
- Matematika
- Hudební výchova
- Výtvarná výchova
- Tělesná výchova
- Pracovní činnosti
- Prvouka - od 1. do 3. třídy
- Anglický jazyk - od 1. do 5. třídy s rozšířenou výukou oproti ZŠ 17. listopadu
- Přírodověda – od 4. do 5. třídy
- Vlastivěda – od 4. do 5. třídy
- Základy práce s počítačem – od 5. třídy

Uniformy patří k povinnosti Dino school. Žáci je nosí v době školního vyučování, v době pobytu v prostorách školy a během veškerých školních akcí. Školní uniformy se zavádějí od první třídy, dováží se z Anglie. Materiály jsou kvalitní, střihy moderní podle poslední světové módy. Uniforma se skládá ze společenského obleku, z uniformy pro každodenní nošení a volnočasové doplňky. Samozřejmostí je, že jiné barevné kombinace jsou určeny pro chlapce a jiné pro dívky.

Roční školné činí 180 000 Kč. Dino school poskytuje svým žákům nadstandardní vzdělání. Díky získaným finančním prostředkům probíhá studium v moderně vybavených třídách. Ve školním jsou zahrnuty učebnice, pojištění, pitný režim, zájmové kroužky, veškeré náklady spojené se studijními pobyty v zahraničí, podzimní a zimní škola v přírodě či výuka plavání.

Prázdniny neprobíhají současně s MŠ, ale probíhají stejně jako na ZŠ 17. listopadu. Tzn., že prázdniny začínají 27. do 29. října - podzimní prázdniny, vánoční prázdniny jsou od 22. - 2. ledna, jednodenní pololetní prázdniny 30. ledna, jarní prázdniny v délce jednoho týdne jsou podle sídla školy stanoveny dle obvodů a okresů, velikonoční prázdniny od 2. - 3. dubna a hlavní prázdniny trvají od 1. července do 31. srpna.

Dino school razí heslo, že život není jenom o studiu, ale i o radosti a zábavě. Proto připravují široké spektrum volnočasových aktivit, které děti nejen baví, ale zároveň se při nich učí něco nového. V této škole učí děti trávit volný čas aktivně. Nabízí fotbal, florbal, volejbal, judo, stolní tenis, lyžování, Kung fu, step, tanec, sborový zpěv, hru na klavír, kytaru, flétnu, bicí nástroje, dále dramatický ateliér, keramické a tvořivé dílny.

Hodnocení probíhá stejně jako u ZŠ 17. listopadu v ČR. Tzn. průběžné a na konci každého pololetí celkové formou vysvědčení. Hodnotí se pětibodovým klasifikačním systémem.

Dino school zajišťuje dopravu pro své žáky. Jedná se o pravidelný ranní a odpolední svoz školní autodopravou. Rodiče tak mají jistotu, že se jejich dítě dostaví v pořádku a včas na výuku a po jejím skončení zase bezpečně domů. Cena je stanovena podle vzdálenosti místa bydliště školy. (Dino schools of Prague, 2014).

➤ ZŠ Fomento school v Castellón

Celé zařízení má rozlohu přes 20 000 m², součástí jsou tři pavilony pro různé etapy vzdělávání (mateřských, základních, středních a vysokých škol) a budovy pro sekretariát, školní jídelnu a oratorium. Jedná se o katolickou školu. Fomento school se nachází v zeleni se stromovým parkem, má plavecký bazén a velké sportovní plochy pro tenis, basketbal a házenou. Všechny učebny jsou vybaveny interaktivními tabulemi. Škola má také počítačovou místnost, laboratoře, ateliéry, knihovnu. Fomento school patří mezi nejlepší školy ve společenství Valencie.

Primární vzdělávání od 1. – 6. stupně zaměřené na rozvoj plného potenciálu a schopnosti každého žáka, s cílem položit základy pro dosažení skvělých výsledků na středních a vysokých školách. Dále pak individuální vzdělávání, rozvoj křesťanské identity a hlavně aktivní zapojení rodičů. Zvláštností Fomento school je, že mají rozděleny zvlášť chlapce a dívky kvůli dospívání. Jelikož chlapci dospívají pomaleji než dívky, tak mohou pedagogové

s děvčaty jít ve výuce dopředu. Torrenova je škola pro dívky a Miralvent pro chlapce. Polovina předmětů je vyučována v anglickém jazyce. Pro výuku anglického jazyka jsou vytvořené málopočetné skupiny. Projekty a programy vzdělávání jsou neustále aktualizovány, z nichž některé jsou uvedeny níže:

- English projekt – při dokončení základního vzdělávání jsou žáci Fomento school na úrovni A2
- Math program – rozvoj logického uvažování zábavnou formou
- rozvoj čtenářské dovednosti
- vědecké projekty
- výuka s iPady
- vytváření pracovních hodnot
- podpora úcty k rodině, k sobě samému, k ostatním a k životnímu prostředí
- rozvoj osobnosti

Organizace výuky je totožná se ZŠ Fundación Flors. Výuka probíhá po celý den od 09:10 do 16:50 hodin. Mezi vyučováním je pouze velká přestávka na svačinu a pauza na oběd. Škola nabízí bezplatný pobyt pro studenty mezi 8:00 a 9:00 hodin a poté od 16:40 do 17:15 hodin. Děti se stravují ve školní jídelně, jeden oběd stojí 6 €.

Předměty vyučované od 1. – 6. ročníku:

- Španělský jazyk (Castelliano)
- Valenciano (jazyk příslušné autonomní oblasti)
- Anglický jazyk (rozšířená výuka oproti Fundación Flors)
- Matematika
- Přírodověda a vlastivěda (Medio ambiente)
- Náboženství (katolické)
- Hudební výchova
- Tělesná výchova
- Výtvarná výchova
- Pracovní činnosti
- Výpočetní technika

Povinností této školy je nosit uniformy. Jsou z Anglie, jejich výhodou je kvalita materiálu a moderní střih. Skládají se ze zeleného svetru s červeným lemováním, skotské sukně a kraťasy,

bílá košile s dlouhým i krátkým rukávem, zelené podkolenky a černé mokasíny. Součástí sportovní uniformy jsou modré tepláky a mikina se žlutými pruhy, tmavě modré bermudy a trička.



Obr. 15 – uniformy Fomento school

(Uniforme (2014). Torrenova [online]. Fomento.edu. Nestr. [cit. 20. 5. 2015]. Dostupné z: <http://www.fomento.edu/torrenova/servicios/uniforme>).

Školné na měsíc stojí 180 € a jsou v něm pokryty různé školní akce, učebnice, nadstandardní výuka anglického jazyka a zájmové kroužky. Jen nezahrnuje částku za stravné, to se platí zvlášť a měsíčně činí 120 €.

Prázdniny probíhají ve stejnou dobu jako ve Fundación Flors, jen opět platí, že fiesty se řídí dle autonomní oblasti. A jsou jednotné jak pro MŠ, tak i ZŠ.

Zájmové kroužky začínají po odpoledním vyučování. Nabízí balet, divadlo a umění, malířskou a uměleckou dílnu, basketbal, francouzský jazyk a anglickou konverzaci pro pokročilé.

Žáci jsou hodnoceni v průběhu školního roku, celkové hodnocení mají každé tři měsíce, ve formě vysvědčení v tištěné podobě. Hodnotí se slovně. Hodnocení je stejné jako na ZŠ Fundación Flors.

Fomento school má vlastní dopravu žáků do školy. Dopravu zprostředkovávají tři dopravní společnosti (Mediterranean, Avsa a Rodriguez). Cena se vypočítává za ujeté km. Na každé zastávce čeká osoba zodpovědná za děti. K uspokojení potřeb všech žáků jezdí autobusy 8 tras (Trasa 1 - Torreblanca, Ribera de Cabanes, Oropesa, Benicassim, trasa 2 – Castellon, trasa 3 – Castellon, trasa 4 - Onda, Alcora, Ribesalbes, trasa 5 - Nules Burriana, trasa 6 - Vall d'Uixó, Moncofar, Xilxes, Almenara, trasa 7 - Vila-real, trasa 8 - Benicàssim, Castellón Grao, Castellon). V autobuse platí stejná pravidla jako ve škole. (Fomento de Centros de Enseñanza, 2013).

7.1 Výsledky porovnávaných školních zařízení

Srovnání mateřských škol v ČR a ve Španělsku

	MŠ Jičín	MŠ Vila-real	MŠ Praha	MŠ Castellón
Systematická výuka dle učebnic	--	+	--	+
Povinná odpolední výuka	--	+	--	+
Domácí úkoly	--	+	--	+
Povinný dopolední pobyt venku	+	--	+	--
Výuka náboženství	--	--	--	+

Nespavý režim	+	--	+	--
Písemné hodnocení	--	+	--	+
Stejný provoz po celý školní rok	+	--	+	--
Zájmové kroužky	+	+	+	+
Provozní poplatek	+	--	+	--
Poplatek za pomůcky	--	+	--	+
Pedagog způsobilý zajišťovat výuku ve všech oblastech vzdělávání	+	--	+	--
Uniformy	--	+	--	+
Pískoviště	+	--	+	--
Klavír ve třídách	+	--	+	--
Svačina ze školní jídelny	+	--	+	--
Polévka	+	--	+	--
Doprava dětí organizovaná školou	--	--	+	+
Třídní maskot	--	--	--	+
Nadstandardní výuka angličtiny	--	--	+	+
Disciplína	--	+	+	+

Školné	--	--	+	+
Menší počet dětí ve třídě	--	--	+	+
Školní jídelna a zahrada	+	+	+	+

Tabulka 1 – Srovnání mateřských škol v ČR a ve Španělsku

Dle předchozího popisu a následující tabulky, jsem dospěla k určitým poznatkům z preprimárního vzdělávání obou zemí. Všechny školní zařízení disponují se zahradou i školní jídelnou. Jen španělským školám chybí pískoviště, což shledávám za velmi neprospěšné pro motorický rozvoj předškolních dětí.

Výuka v MŠ i ZŠ obou srovnávaných zemí, se řídí dle platného vzdělávacího programu jednotlivých škol. V MŠ ve Španělsku je povinná odpolední výuka, u nás v ČR nepatří k povinnosti, záleží na zvážení rodičů, jak dlouho jejich dítě bude trávit čas v MŠ. V ČR přísluší k povinnosti dopolední pobyt venku, španělské děti pouze v dopoledních hodinách venku svačí. Svačiny v ČR děti dostávají ze školní jídelny, jsou součástí stravování. Ve Španělsku si děti nosí svačiny z domu. Polévky se ve Španělsku nevaří, proto se projevují rozdíly ve složení poledního menu, což opět vyplývá z kulturní odlišnosti národa. Po obědě ve španělských mateřských školách chodí všechny děti spát nebo si hrají, u nás v ČR již zaveden nespavý režim pro předškolní děti, ve kterém je zahrnuta odpočinková činnost a intenzivní příprava do školy.

V ČR není v mateřských školách zavedena systematická výuka dle učebnic. Pozitivum vidím v tom, že přechod do základní školy nečiní španělským dětem takové obtíže jako českým. Jelikož jsou zvyklé plnit si i domácí úkoly, tím pádem budou dobře připraveny na vstup do ZŠ. Dále již jsou zvyklé na pravidelné hodnocení na konci každého čtvrtletí. Španělské děti jsou písemně hodnoceny ve formě informativních sešitů, což je zavedeno pouze ve španělských MŠ, v ČR nemáme žádnou povinnost písemně hodnotit. Povinná výuka náboženství u nás v ČR neexistuje a ve Španělsku je pouze v soukromé katolické škole Fomento school v Castellón.

Provoz mateřských škol v ČR je po celý školní rok stejný, ale ve Španělsku mají jiný v září a v červnu, což je způsobeno geografickou polohou země. Zájmové kroužky jsou zpoplatněné a

nabízí je všechny MŠ v ČR i ve Španělsku. Školné se hradí pouze v soukromých MŠ, provozní poplatek jen v MŠ v ČR a poplatky za pomůcky a učebnice jen ve španělských MŠ.

Menší počet dětí ve třídě nalezneme pouze u soukromých zařízení v obou porovnávaných zemích. V průměru na 5 až 6 dětí připadá jeden pedagog. Ve státních MŠ je kapacita dětí v každé třídě okolo 25 dětí a na ně připadají dvě pedagožky. Z nichž v ČR obě jsou způsobilé zajistit výuku ve všech oblastech vzdělávání. Ve Španělsku jedna pedagožka zajišťuje pouze výuku cizích jazyků a výchovy, ta druhá ostatní činnosti z oblasti vzdělávání.

Uniformy ve Španělsku jsou nedílnou součástí vzdělávání, patří k povinnosti každého žáka již od útlého věku. U nás v ČR se uniformy nenosí, ani v soukromých mateřských školách.

Na praxi ve Španělsku jsem velmi postrádala klavíry ve třídách. U nás v ČR již patří k pomalu povinné výbavě všech tříd v MŠ. Bylo mi vysvětleno, že pouští dětem kvalitní hudební nahrávky z CD, což mě ale vůbec nepřesvědčilo o správnosti rozvíjení dětí v hudební oblasti.

Dopravu dětí organizovanou školou garantují pouze soukromé MŠ obou porovnávaných zemí. Nadstandardní výuka v anglickém jazyce je též nabízena pouze v sektoru soukromých MŠ. Ve státních MŠ běžného typu se překládá výuka anglického jazyka jako zájmový kroužek.

Disciplína je hlavní doménou španělského školství a úskalí českého školství. Španělské děti sedí při každé činnosti tiše a nevykřikují. V MŠ Fomento school mají ve třídách maskoty, kteří fungují jako výchovný prostředek a zároveň se podpoří vzájemná spolupráce školy a rodiny.

Pro praxi ze španělského školství shledávám za prospěšné více dbát na kázeň, zavést třídní maskoty do MŠ v ČR, jelikož disciplína českých dětí není zdaleka na takové úrovni jako u španělských. Špatná disciplína nevede k osobnostnímu rozvoji ani schopností a dovedností. V soukromých MŠ v ČR je již disciplína na stejné úrovni jako ve španělských MŠ. Dokonce již popisovaná MŠ Dino school v předchozí kapitole, se právě nechala inspirovat v této oblasti španělským vzdělávacím systémem. Dále se mi zdá přínosná ze španělského školství úzká spolupráce s rodinou a kladený důraz ve výuce na praktické činnosti.

Zase naopak z českého vzdělávacího systému bych vyzvedla názornou výuku v hudebních činnostech. Každá pedagožka umí hrát na hudební nástroj, ve většině případech se jedná o

klavír. Všechny třídy v mateřských školách v ČR jsou vybaveny klavíry. Bohužel ve Španělsku tomu tak není, a jakákoliv hudební produkce je dětem překládána poslechem z CD. V tom nevidím žádný velký přínos pro rozvoj hudebních dovedností. Na pozemcích španělských MŠ jsem postrádala pískoviště, jelikož písek velmi dobře napomáhá k přirozenému rozvoji motorických schopností.

Rozdíly mezi státními a soukromými MŠ v ČR a ve Španělsku

	Státní MŠ	Soukromé MŠ
Školné	--	+
Nadstandardní výuka Aj	--	+
Doprava dětí organizovaná školou	--	+
Menší počet dětí ve třídě	--	+

Tabulka 2 – Rozdíly mezi státními a soukromými MŠ V ČR a ve Španělsku

Z této tabulky je patrné, že soukromé MŠ a ZŠ nabízí navíc oproti státním školám rozšířenou výuku anglického jazyka ve vysoké kvalitě, ale za poměrně vysokou částku v podobě školného. Za školné je tedy škola schopna zajistit nadstandardní výuku anglického jazyka, menší počet dětí ve třídě, dopravu dětí do školy, která je ale jen částečně hrazena, rodiče platí za ujetou vzdálenost dle počtu najetých kilometrů. Výhoda spočívá v tom, že děti stihnou včas řízené činnosti a potom jsou zpět dovezeny domů. Klady dopravy organizované školou spočívají hlavně v zaručení bezpečnosti dětí.

Srovnání základních škol v ČR a ve Španělsku

	ZŠ Jičín	ZŠ Vila-real	ZŠ Praha	ZŠ Castellón
První stupeň 1. – 5. ročník	+	--	+	--
Dopolední výuka	+	+	+	+

Odpolední výuka	--	+	--	+
Přestávky mezi vyučovacími hodinami	+	--	+	--
Velká přestávka	+	+	+	+
Pobyt venku během přestávky	--	+	--	+
Zvonění mezi vyučovacími hodinami	+	--	+	--
Hudební výchova	+	+	+	+
Mateřský jazyk	+	+	+	+
Jazyk autonomní obl.	--	+	--	+
Anglický jazyk	+	+	+	+
Matematika	+	+	+	+
Přírodověda a vlastivěda	+	+	+	+
Náboženství	--	+	--	+
Tělesná výchova	+	+	+	+
Výtvarná výchova	+	+	+	+
Výpočetní technika	+	+	+	+
Pracovní činnosti	+	+	+	+

Prvouka	+	--	+	--
Vyučované předměty se během studia mění	+	--	+	--
Školní družina	+	+	--	--
Zájmové kroužky	+	+	+	+
Poplatek za zájmové kroužky	+	--	--	--
Poplatky za učebnice	--	+	--	--
Poplatky za pracovní sešity	+	+	--	--
Doprava dětí organizovaná školou	--	--	+	+
Třídy rozděleny dle pohlaví dítěte	--	--	--	+
Odpočinková zóna	--	--	+	--
Vysvědčení a hodnocení	+	+	+	+
Domácí úkoly	+	+	+	+
Nadstandardní výuka Aj	--	--	+	+
Školné	--	--	+	+
Menší počet dětí ve třídě	--	--	+	+

Interaktivní tabule ve všech třídách	--	--	+	+
Oratorium	--	--	--	+
Výuka všech dětí na iPadech	--	--	+	+
Disciplína	--	+	+	+
Polévka	+	--	+	--
Svačiny ze školní jídelny	--	--	+	--
Školní hřiště a tělocvična	+	+	+	+
Pedagog způsobilý zajišťovat výuku ve všech oblastech vzdělávání	+	--	+	--
Klavír ve třídách	+	--	+	--
Stejný provoz po celý školní rok	+	--	+	--

Tabulka 3 – Srovnání základních škol v ČR a ve Španělsku

Z následující tabulky primárního vzdělávání obou porovnávaných zemí, se dá vyčíst, že v některých aspektech se ZŠ v ČR a ve Španělsku shodují a v jiných zase zásadně rozcházejí. Nejmarkantnější rozdíly ze všech srovnávaných škol se projevily v oblasti poplatků za zájmové kroužky, v odpočinkové zóně před třídami a ve vybavení škol oratoriem. Naopak všechny ZŠ se shodují ve sféře vybavení škol tělocvičnou a školním hřištěm, dále v průběžném a konečném hodnocení, v sortě vyučovaných předmětů, v dopolední výuce a ve velké přestávce.

K vybavení všech škol patří školní hřiště a tělocvična, soukromá škola Fomento school má navíc tenisové kurty a bazén. Dále se jen Fomento school může pyšnit vlastním oratoriem, což vyplývá z povinnosti výuky náboženství, proto toto srovnání se týká pouze španělských škol, jelikož u nás v ČR není výuka náboženství povinná. Opět je tu stejný zápor, který jsem již zmiňovala v mateřských školách, že v učebnách chybí klavír nebo jakýkoliv hudební nástroj. Hudbu reprodukovanou z CD nepovažuji za adekvátní výuku hudební výchovy. Všechny učebny soukromých škol v ČR i ve Španělsku jsou vybaveny interaktivními tabulemi, ve státních školách pouze v některých třídách.

Délka primárního vzdělávání trvá ve Španělsku o jeden rok déle než u nás v ČR. Na 1. stupni ZŠ v ČR probíhá vyučování jen v dopoledních hodinách a ve Španělsku je povinná i odpolední vyučování, to vyplývá z kulturní odlišnosti národa a životního stylu Španělů. Výuka v ČR i ve Španělsku se řídí dle platného vzdělávacího programu jednotlivých škol. Ve Španělsku mezi jednotlivými vyučovacími hodinami nejsou přestávky, nezvoní mezi vyučovacími hodinami jako v ČR. Vyučovací hodinu ukončuje sám učitel a jedinou přestávku, kterou mají, je velká přestávka na svačinu, na kterou je upozorněno ze školního rozhlasu písní. Španělské děti svačí venku, české děti po celou dobu vyučování a přestávek nemohou opouštět budovu školy. Svačiny si všechny děti ze ZŠ v ČR a ve Španělsku nosí z domu, vyjma českou ZŠ v Praze, tam žákům svačiny zajišťuje škola. Součástí španělského obědového menu není polévka, jelikož se ve Španělsku polévky nevaří. Podrobněji jsem již vysvětlila u srovnání MŠ.

Pedagog na 1. stupni ZŠ v ČR je způsobilý zajišťovat výuku ve všech oblastech vzdělávání, ve Španělsku opět jeden pedagog vyučuje cizí jazyky, všechny výchovy a druhý všechny ostatní předměty.

Na disciplínu ve Španělsku se klade velký důraz, tím je Španělsko velmi dobře známo. Podrobněji jsem již zhodnotila v preprimárním vzdělávání.

Shodné vyučovací předměty v primárním vzdělávání v ČR i ve Španělsku:

- Hudební výchova
- Mateřský jazyk
- Anglický jazyk
- Matematika
- Přírodověda a vlastivěda

- Tělesná výchova
- Výtvarná výchova
- Výpočetní technika
- Pracovní činnosti

Jen s tím rozdílem, že anglický jazyk ve všech španělských školách je vyučován od 1. ročníku ZŠ, což u státních ZŠ v ČR tomu tak nebývá, výuka anglického jazyka nastává od 3. ročníku primárního vzdělávání. Výpočetní technika je vyučovaná ve všech ZŠ ve Španělsku též od 1. třídy u nás v ČR až od 5. ročníku. Z toho je patrné, že předměty na prvním stupni základní školy ve Španělsku se po celou dobu nemění a jsou stejné od 1. ročníku až do 6. ročníku. V ČR dochází ke změnám ve výuce anglického jazyka, výpočetní techniky, prvouce, přírodovědy a vlastivědy.

Rozdílné vyučovací předměty v primárním vzdělávání v ČR a ve Španělsku:

- Prvouka
- Jazyk příslušné autonomní oblasti
- Náboženství

V ČR se vůbec nevyučuje náboženství a druhý jazyk dle autonomní oblasti, jako tomu je ve Španělsku. Ve Španělsku nemají rozdělenou výuku prvouky, přírodovědy a vlastivědy do několika předmětů a ročníků. Ve španělských základních školách vyučují od 1. ročníku až do 6. ročníku tyto všechny oblasti v jednom předmět, který nazývají Medio ambiente.

Stejně prvky nalezneme i v zadávání domácích úkolů, které je běžnou součástí primárního vzdělávání v ČR i ve Španělsku.

Vysvědčení dostávají všechny žáci v ČR i ve Španělsku. V ČR dvakrát za školní rok, na konci každého pololetí. Ve Španělsku třikrát za školní rok, na konci každého čtvrtletí. V ČR máme pětistupňový klasifikační systém a na 1. stupni ZŠ se na vysvědčení známky zapisují číslicemi jako v průběžném hodnocení do žákovské knížky. Ve Španělsku se využívá desetibodový klasifikační systém s desetinnými hodnotami, v podobě číslic se hodnotí v průběhu školního roku do žákovských sešitů a na vysvědčení slovně.

Školní družina funguje pouze ve státních školách a to s tím rozdílem, že v ČR existuje ranní i odpolední družina, ale ve španělské Fundación Flors se jedná pouze o ranní družinu. Rozdíly se projeví i v zájmových kroužcích a jejich poplatcích. Zájmové kroužky zpoplatněné a

konané školní družinou se vyskytují pouze u ZŠ 17. listopadu v ČR, jinak ostatní volnočasové aktivity se konají prostřednictvím školy a jsou zdarma.

Zpoplatněny jsou učebnice i pracovní sešity pouze ve Fundación Flors ve Španělsku. Poplatky za pracovní sešity jen na státní ZŠ v ČR. Na obou soukromých školách jsou poplatky za učebnice a pracovní sešity zahrnuty ve školném. Školné se platí pouze na soukromých ZŠ.

V soukromé škole Fomento school mají třídy rozděleny dle pohlaví dítěte, kvůli jejich nerovnoměrnému dospívání. Jelikož jsem se s tím setkala poprvé za svou pedagogickou praxi, nedokážu náležitě zhodnotit, zda to má nějaké klady či zápory.

Odpočinková zóna před třídami je vybudována pouze ve srovnávané soukromé škole v ČR. IPady pro všechny děti mají jen soukromé školy. Dále v soukromých školách je navíc nabízena nadstandardní výuka anglického jazyka, menší počet dětí ve třídách a doprava dětí do školy. Doprava organizovaná školou zajistí bezpečnost dětí a dostavení se včas na výuku.

Velký rozdíl v obou vzdělávacích systémech spatřuji v přístupu učitelů k žákům, jelikož si Španělé tykají všude i na úřadech, samozřejmostí je, že to samé platí i ve škole. Žáci vyučujícím tykají a oni zase jim, poté se zdá přístup pedagogů k žákům přátelštější, což u nás v ČR nebývá zvykem, pouze v některých soukromých MŠ či alternativních ZŠ.

Klady španělského hodnocení vidím ve slovním vyjádření. I když u nás v ČR se již také začíná hodnotit slovně. Možná, že i španělský klasifikační systém s desetinnými čárkami, eliminuje soutěžení dětí, co mají za záznamky. Otázkou je, zda přeci jenom zdravé soutěžení neprospívá v osobnostním růstu každého jedince. Náš klasifikační systém je zase jednodušší a srozumitelnější pro děti i rodiče.

Co určitě využijí ve své praxi, je soudržnost rodiny se školou. ZŠ ve Španělsku pořádají různé výukové programy pro rodiče a nabízí jim spolupráci se školou. To si myslím, že je správná cesta k lepší komunikaci s rodiči. Dnes bývá na ZŠ v ČR většinou problém ve špatné komunikaci učitele s rodinou. To většinou vyplývá i z postoje učitelů v obou porovnávaných zemích. Ve Španělsku je povolání učitele velice prestižní a je také řádně finančně ohodnoceno.

Dle mezinárodních studií mají stále čeští žáci lepší studijní výsledky než španělští. Ale podle mého názoru jsou Španělé na dobré cestě v poskytování kvalitního vzdělání. Ráda bych

vyzdvihla velmi úspěšné propojení praktických a teoretických činností v MŠ a výuky v ZŠ ve Španělsku.

U nás ČR bych opět upozornila na kvalitu výuky hudební výchovy a na odbornou způsobilost a všestrannost českých pedagogů. Kdy český pedagog v preprimárním i primárním vzdělávání dokáže zajistit výuku ve všech oblastech tohoto vzdělávání.

Rozdíly mezi státními a soukromými ZŠ v ČR a ve Španělsku

	Státní ZŠ	Soukromé ZŠ
Školné	--	+
Výuka 50% předmětů v Aj	--	+
Doprava dětí organizovaná školou	--	+
Menší počet dětí ve třídě	--	+
Všechny třídy vybaveny interaktivními tabulemi	--	+
Pro všechny děti zajištěna výuka na iPadech	--	+
Uniformy	--	+
Školní družina	+	--

Tabulka 4 – Rozdíly mezi státními a soukromými ZŠ v ČR a ve Španělsku

Soukromé ZŠ obou srovnávaných zemí vyučují polovinu předmětů v anglickém jazyce a to od 1. ročníku primárního vzdělávání, u státních ZŠ se vyučuje pouze anglický jazyk jako samostatný předmět. V soukromých základních školách platí povinnost placení školného, jakož i povinnost nošení uniforem. Díky finančním prostředkům získaných ze školného jsou všechny učebny vybaveny interaktivními tabulemi a všem dětem poskytnut iPad k využití výuky s nejmodernějšími technologiemi. Dále soukromé školy nabízejí jako nadstandard dopravu dětí do školy a výuku s menším počtem dětí ve třídě. V soukromých ZŠ chybí školní družina, protože v těchto školách jak v ČR, tak i ve Španělsku, je nastolena taková disciplína, že děti dobu před výukou využívají k učení a přípravě na vyučování.

8 Shrnutí

V empirické části práce došlo ke srovnání nejprve škol státních a poté soukromých, kde byly patrné mnohé rozdíly ve vzdělávacích systémech. Zaměřuji se na shrnutí, nejprve preprimárního vzdělávání a následně primárního. Systém vzdělávání ve Španělsku probíhá na stejné úrovni jako u nás, jen s patrnými rozdíly v určitých oblastech, jako je časová organizace vzdělávání, systém hodnocení a používání učebních pomůcek.

V oblasti hodnocení jsou rozdíly zřetelné již v MŠ, kdy ve Španělsku jsou děti hodnoceny od počátku nástupu do MŠ systematickým slovním hodnocením s úzkým sepětím s rodinou. V prostředí mateřských škol v ČR, není žádný povinný systém v hodnocení.

V hodnocení španělského a českého primárního vzdělávání, je patrný rozdíl zejména v systému hodnocení. V českém školství je nám známý pětistupňový klasifikační systém anebo slovní hodnocení dle ŠVP dané školy. Ve španělském školství se používá desetibodový klasifikační systém s desetinnými hodnotami, jak jsem již podrobně uváděla v teoretické části. V ČR se vydává vysvědčení dvakrát během roku, v pololetí a na konci školního roku. Ve Španělsku dostávají žáci vysvědčení za každé čtvrtletí.

Organizace MŠ v ČR a ve Španělsku se liší zejména v oblasti dopoledních činností. Ve Španělsku je organizována pouze ve třídě, nemají povinný pobyt venku. Španělské děti tráví čas venku pouze po dobu svačiny. Ve Španělsku mají rodiče na výběr, zda dítě nechají v MŠ po dobu oběda, nebo si jej na oběd vezmou domů. Pokud se rozhodnou pro druhou variantu, musí vrátit dítě zpět do MŠ na odpolední činnost. Což se zcela liší od organizace v ČR, kdy si rodiče děti vyzvedávají buď po obědě, anebo až po odpoledních činnostech. Časové uspořádání provozu škol ve Španělsku je z důvodu zeměpisné polohy tohoto státu.

Co se týká organizace výuky v českém vzdělávacím systému, je výuka koncipována pouze v dopoledních vyučovacích hodinách. Škola zajišťuje žákům stravování a odpolední volnočasovou aktivitu v rámci školy nebo školní družiny. Výuka ve Španělsku probíhá formou dopoledního i odpoledního vyučování. Škola žákům zajišťuje též stravování, ale v mnohých případech není využíváno. Volnočasové aktivity nabízí škola.

Nejpatrnější rozdíl se týká v používání školních uniforem. Zatímco v ČR jsou povinností školní docházky pouze v některých soukromých školách, ve Španělsku jsou povinné ve všech MŠ i ZŠ.

9 Závěr

V diplomové práci, kterou předkládám, jsem se zaměřila na rozdíly organizace výuky na úrovni preprimárního a primárního vzdělávání v ČR a ve Španělsku.

V této práci jsem se potýkala s obtížemi proniknout do bližšího poznání a pochopení vzdělávacího systému ve Španělsku pro svou teoretickou část. Nejen z důvodu vzdálenosti popisované země, ale i mentalitou tohoto národa, která je rozdílná svým temperamentem.

Pro bližší pochopení vzdělávacího systému ve Španělsku mi pomohl můj pobyt a přítomnost v popisovaných školách, což mi bylo velkým přínosem pro mou praktickou část a následně i teoretickou. I přesto se mi podařilo cíl mé práce naplnit a to zejména ve srovnání těchto systémů a zdůraznění rozdílů mezi preprimárním a primárním vzdělávacím systémem v ČR a ve Španělsku.

Ze svého pohledu pedagoga se domnívám, že možnost poznat vzdělávání ve Španělsku, je cennou zkušeností a přínosnou inspirací, pro uchopení vlastního pedagogického působení v systému našeho školství, jak z poznání a z nastínění uvedených rozdílů ve vzdělávacích systémech.

I když z poznatků v teoretické části se rozdíly vzdělávacích systémů nikterak výrazně neprojevily, jelikož jsou téměř totožné. Oba totiž pokrývají všechny stupně vzdělávání - preprimární, primární, sekundární, vyšší sekundární i terciární. A základní rámec pro organizaci vzdělávacího systému v ČR a ve Španělsku je pevně ukotven v legislativních a kurikulárních dokumentech, které udávají pevný směr organizaci obou vzdělávacích systémů. Tak z provedené komparativní analýzy v empirické části, jsou již rozdíly mezi školskými systémy značné a to hlavně v organizaci výuky, v jejich metodách a formách, v hodnocení, které jsem již podrobně vypsala v předcházející kapitole. Přesto bych si na závěr dovolila upozornit na některé z nich.

Mezi hlavní rozdíly v preprimárním i primárním vzdělávání bych vyzdvihla výuku hudební výchovy, v ČR pedagog hraje na hudební nástroj, ve Španělsku pouští hudbu z CD. Pro rozvoj hudebních dovedností je samozřejmě přínosnější výuka v ČR. Ve Španělsku se v obou vzdělávacích systémech objevuje výuka náboženství, u nás v ČR není, to plyne z kulturní odlišnosti národa porovnávaných zemí. Dále ve španělském školství je kladen veliký důraz na disciplínu, což v českém školství postrádám. Ve španělských mateřských školách vůbec nedisponují s pískovištěm, v ČR je nedílnou součástí každé zahrady MŠ, jelikož pro rozvoj

motorických schopností, je písek nejlepší didaktickou pomůckou v preprimárním vzdělávání. V ČR není povinná odpolední výuka v MŠ a na 1. stupni ZŠ vůbec odpolední výuka neexistuje. Ve Španělsku v obou vzdělávacích systémech je odpolední vyučování povinné, to plyne z kulturní odlišnosti národa a ze zeměpisné polohy této země. Děti ve španělských mateřských školách jsou systematicky vyučovány dle učebnic a písemně hodnoceny, což u nás v ČR systematickou výuku nemáme, ani písemně děti v MŠ nehodnotíme. Povinností každé MŠ i ZŠ ve Španělsku je nosit uniformy, u nás v ČR existuje tato povinnost pouze na ZŠ soukromých a to jen některých. Výhoda uniforem spočívá ve snížení patrných sociálních rozdílů mezi dětmi. Primární vzdělávání obou porovnávaných zemí se shoduje, že děti dostávají domácí úkoly a vysvědčení. Akorát systém hodnocení je úplně odlišný, španělský desetibodový klasifikační systém s desetinnými hodnotami a náš pětibodový s celými čísly. Zájmové kroužky se ve Španělsku neplatí a organizovány jsou pouze školou. V ČR se volnočasové aktivity platí a realizují se prostřednictvím školy či školní družiny. Co se týče vyučovaných předmětů, jsou téměř shodné s tím rozdílem, že se ve Španělsku od 1. ročníku až do 6. ročníku nemění, jsou stále stejné. V ČR vyučované předměty s postupem do vyššího ročníku přibývají (např. výuka anglického jazyka od 3. třídy). Mezi jednotlivými předměty se ve Španělsku nezvoní a nemají přestávky mezi vyučováním jako u nás v ČR. Oba vzdělávací systémy se shodují pouze v jedné přestávce a to velké, na svačinu. Ve španělských školách si učitel a žák tykají, u nás v ČR žák učiteli vykává, ale učitel žáku tyká. Opět to vyplývá z kulturní odlišnosti, Španělé si tykají všude i na úřadech. Ve španělském školství bych chtěla vyzdvihnout úzkou spolupráci s rodinou a propojení praktických a teoretických činností v MŠ a výuky v ZŠ, díky které, je i motivace dětí snadnější a efektivnější. Učení se tak stává pro děti zábavou.

Hlavním cílem práce bylo charakterizovat a srovnat vzdělávací systémy České republiky a Španělska, zjistit shody a rozdíly jednotlivých školských systémů na úrovni preprimárního a primárního vzdělávání. Dle zjištěných skutečností byl cíl práce naplněn.

Přínos mé diplomové práce spatřuji zejména v popisu a porovnání současného stavu školských systémů České republiky a Španělska. A další přínos vidím v navržení konkrétních opatření směřujících ke zlepšení vzdělávacích systémů obou porovnávaných zemí.

10 Seznam použitých zdrojů

Aktuální znění zákona o pedagogických pracovnících k 1. lednu 2015 (2013-2015). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. Msmt.cz. Nestr. [cit. 18. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/aktualni-zneni-zakona-o-pedagogickych-pracovnicich-k-1-lednu>.

Bílá kniha (2001). Národní program rozvoje vzdělávání v České republice, MŠMT. Praha: Tauris. ISBN 80-211-0372-8.

Crterios de Calificación de Primaria (2015). Ministerio de Educación, Cultura y Deporte [online]. Mecd.es. s. 6 [cit. 22. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.educacion.gob.es/exterior/centros/reyescatolicos/es/departamentos/criteriosdecalificacionprimercicloprimaria.pdf>.

Czech Republic (2014/15). Eurydice [online]. Europa.eu. Nestr. [cit. 11. 3. 2015]. Dostupné z: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Czech-Republic:Overview>.

ČÁKIOVÁ, Julie (2014). Vzdělávací systém ve Španělsku. Národní informační systém pro mládež [online]. Icm.cz. Nestr. [cit. 21. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.icm.cz/vzdelavaci-system-ve-spanelsku>.

Členské státy Severoatlantické aliance (2000). Natoaktual [online]. Natoaktual.cz. Nestr. [cit. 10. 2. 2015]. Dostupné z: http://www.natoaktual.cz/clenske-stat-nato-0af/na_zpravy.aspx?y=na_summit/clenskestatynato.htm.

Dino schools of Prague (2014). Dino school [online]. Dinoskola.cz. Nestr. [cit. 27. 5. 2015]. Dostupné z: <http://www.dinoskola.cz/>.

Dokumenty (2013-2015). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. Msmt.cz. Nestr. [cit. 18. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/skolskareforma/dokumenty-2>.

Educación Infantil (2015). España [online]. Eurydice.org. Nestr. [cit. 19. 3. 2015]. Dostupné z: https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Espa%C3%B1a:Educaci%C3%B3n_Infantil.

Educación Infantil (2015). Ministerio de Educación, Cultura y Deporte [online]. Mecd.es. Nestr. [cit. 15. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.mecd.gob.es/educacion-mecd/areas-educacion/sistema-educativo/enseanzas/educacion-infantil.html>.

Educación Primaria (2015). Ministerio de Educación, Cultura y Deporte [online]. Mecd.es. Nestr. [cit. 15. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.mecd.gob.es/educacion-mecd/areas-educacion/sistema-educativo/enseanzas/educacion-primaria.html>.

Educación Secundaria Obligatoria (2015). Ministerio de Educación, Cultura y Deporte [online]. Mecd.es. Nestr. [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.mecd.gob.es/educacion-mecd/areas-educacion/sistema-educativo/enseanzas/educacion-secundaria-obligatoria.html>.

Educación superior universitaria (2015). Ministerio de Educación, Cultura y Deporte [online]. Mecd.es. Nestr. [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.mecd.gob.es/educacion-mecd/areas-educacion/universidades/educacion-superior-universitaria.html>.

Ekonomika školství (2015). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. Msmt.cz. Nestr. [cit. 17. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi>.

Financiación de la Educación (2015). España [online]. Eurydice.org. [cit 14. 3. 2015]. Dostupné z: https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Espa%C3%B1a:Financiaci%C3%B3n_de_la_educaci%C3%B3n.

Fomento de Centros de Enseñanza (2013). Fomento school [online]. Colegiosfomentocastelon.com. Nestr. [cit. 26. 5. 2015]. Dostupné z: <http://www.colegiosfomentocastellon.com/>.

Formación inicial del profesorado (2015). Ministerio de Educación, Cultura y Deporte [online]. Mecd.es. Nestr. [cit. 20. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.mecd.gob.es/educacion-mecd/areas-educacion/profesorado/formacion/formacion-inicial.html>.

Fundacion Flors (2015). Fundacion Flors [online]. Fundacionflors.com. Nestr. [cit. 25. 5. 2015]. Dostupné z: <http://www.fundacionflors.com/>.

Higher Education (2015). Spain [online]. Eurydice.org. Nestr. [cit. 28. 3. 2015]. Dostupné z: https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Spain:Higher_Education.

Indikátory Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 (2015). Vzdělávání 2020 [online]. Vzdělávání 2020.cz. s. 6 [cit. 20. 2. 2015]. Dostupné z: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/indikatory-strategie-vzdelavaci-politiky-cr-do-roku-2020.pdf.

Informace o státu (2015). Infoglobe [online]. Infoglobe.cz. Nestr. [cit. 7. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.infoglobe.cz/ceska-republika-informace-o-statu/>.

Informace o zapojení České republiky do vzdělávacích projektů OECD (2013-2015). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. Msmt.cz. Nestr. [cit. 23. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/organizace-pro-ekonomickou-spolupraci-a-rozvoj-oecd>.

Mezinárodní šetření PISA 2012 (2014). Česká školní inspekce [online]. Csicr.cz. s. 27 [cit. 19. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/PISA/Ceska-skolni-inspekce-zverejnuje-zpravu-z-setreni>.

Národní vzdělávací fond (2006). Vzdělávací systém České republiky [leták]. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání a Český statistický úřad. ISBN 80-86728-29-3.

Objetivos de la Educación Infantil (2015). Ministerio de Educación, Cultura y Deporte [online]. Meecd.es. Nestr. [cit. 17. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.meecd.gob.es/educacion-meecd/areas-educacion/sistema-educativo/enseanzas/educacion-infantil.html>.

Organizace školního roku (2015). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. Msmt.cz. Nestr. [cit. 12. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/organizace-skolniho-roku-2015-2016>.

PEŠTÁLOVÁ, Lenka, VOKÁČ Petr a ZELENÁ, Jaroslava (2010). Školský zákon s odborným výkladem. 2. vydání. Třinec: Resk. ISBN 978-80-904324-1-3.

Pirls (2013). Česká školní inspekce [online]. Csicr.cz. Nestr. [cit. 28. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/PIRLS>.

Pisa (2013). Česká školní inspekce [online]. Csicr.cz. Nestr. [cit. 29. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/PISA>.

Population, total (2015). The World Bank [online]. Worldbank. org. Nestr. [cit. 8. 2. 2015]. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/sp.pop.totl>.

Primary Education (2015). España [online]. Eurydice.org. Nestr. [cit. 18. 3. 2015]. Dostupné z: https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Spain:Primary_Education.

Principios y fines del sistema educativo (2015). Ministerio de Educación, Cultura y Deporte [online]. Meecd.es. Nestr. [cit. 17. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.meecd.gob.es/educacion-meecd/areas-educacion/sistema-educativo/principios-fines.html>.

PRŮCHA, Jan (2009). Moderní pedagogika. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-503-5.

Rámcové vzdělávací programy (2013-2015). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. Msmt.cz. Nestr. [cit. 16. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/skolskareforma/ramcove-vzdelavaci-programy>.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (2005). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. Msmt.cz. s. 46 [cit. 2. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/predskolni-vzdelavani/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-predskolni-vzdelavani>.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (2007). RVPZV [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze. 126 s. [cit. 1. 2. 2015]. Dostupný z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV_2007-07.pdf.

Secondary and Post-Secondary Non-Tertiary Education (2015). España [online]. Eurydice.org. Nestr. [cit. 18. 3. 2015]. Dostupné z: https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Spain:Secondary_and_Post-Secondary_Non-Tertiary_Education.

Sistema educativo (2015). Ministerio de Educación, Cultura y Deporte [online]. Meecd.es. Nestr. [cit. 17. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.meecd.gob.es/educacion-meecd/areas-educacion/sistema-educativo.html>.

SKUTIL, Martin, ZIKL, Pavel a kol. (2011). Pedagogický a speciálně pedagogický slovník. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3855-0.

Spain (2015). Eurydice [online]. Europa.eu. Nestr. [cit. 17. 3. 2015]. Dostupné z: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Spain:Overview>.

SPILKOVÁ, Vladimíra (2005). Proměny primárního vzdělávání. Praha: Portál. 2005. ISBN 80-7178-942-9.

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 (2015). Vzdělávání 2020 [online]. Vzdělávání 2020.cz. Nestr. [cit. 20. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.vzdelavani2020.cz/>

Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě (2009/10). Eurydice, ÚIV [online]. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.cz. s. 63 [cit. 8. 3. 2015]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/10185_1_1/download/.

Střední vzdělávání (2013-2015). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. Msmt.cz. Nestr. [cit. 14. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/stredni-vzdelavani>.

Školní jídelna (2009). ZŠ a MŠ Jičín [online]. Msjednicka.cz. Nestr. [cit. 10. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.msjednicka.cz/skolni-jidelna/>.

Školní vzdělávací program pro školy s ročníky pouze 1. stupně - příklady, ukázky, pohledy z praxe (2013-2015). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. Msmt.cz. Nestr. [cit. 1. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/skolni-vzdelavaci-program-pro-skoly-s-rocniky-pouze-1-stupne>.

Španělsko (2015). Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [online]. Mzv.cz. Nestr. [cit. 13. 3. 2015]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/spanelsko/.

Španělsko v EU (2015). Evropská unie [online]. Europa.eu. Nestr. [cit. 7. 2. 2015]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/spain/index_cs.htm.

Timss (2013). Česká školní inspekce [online]. Csicr.cz. Nestr. [cit. 30. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/TIMSS>.

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. Listina základních práv a svobod [online]. Usoud.cz. Nestr. [cit. 19. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.usoud.cz/listina-zakladnich-prav-a-svobod/>.

Vysoké školství (2013-2015). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. Msmt.cz. Nestr. [cit. 13. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi>.

Zastoupení v České republice (2014). Evropská komise [online]. Europa.eu. Nestr. [cit. 9. 2. 2015]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/cr_eu/index_cs.htm.

Zákon č. 561/2004 Sb. ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (2013-2015). Školský zákon [online]. Msmt.cz. s. 89 [cit. 21. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/novy-skolsky-zakon>.

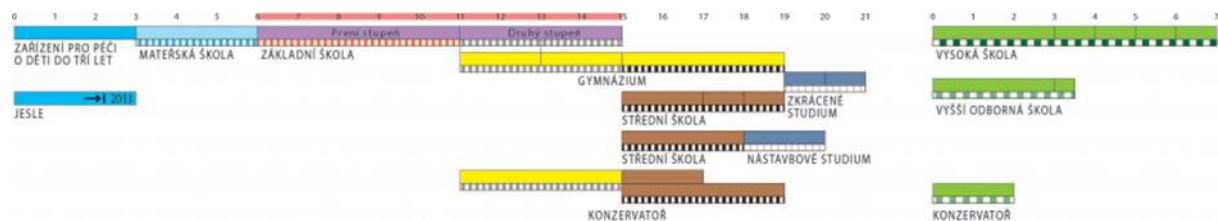
Základní škola a mateřská škola Jičín, 17. listopadu 109 (2015). ZŠ MŠ Jičín [online]. Mujicin.cz. Nestr. [cit. 28. 5. 2015]. Dostupné z: <http://www.1zs.mujicin.cz/>.

ZŠ Jičín Poděbradova (2013). ZŠ Jičín [online]. 3zs.cz. Nestr. [cit. 9. 3. 2015]. Dostupné z: <http://3zs.jicin.cz/>.

11 Seznam příloh

Příloha A – schéma vzdělávacího systému v ČR.....str. 86

Příloha B - schéma španělského vzdělávacího systému.....str. 86



A - obr. 1 - schéma vzdělávacího systému v ČR (Czech Republic, 2014/15).



B - obr. 2 - Schéma vzdělávacího systému ve Španělsku (Spain, 2015).

